תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

תלמוד ירושלמי מעשר שני

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי מעשר שני

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-מעשר-שני/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 7
הלכה ג 9
פרק ב 10
הלכה א 10
הלכה ב 13
הלכה ג 14
הלכה ד 15
פרק ג 16
הלכה א 16
הלכה ב 17
הלכה ג 18
הלכה ד 20
הלכה ה 21
הלכה ו 22
פרק ד 23
הלכה א 23
הלכה ב 25
הלכה ג 26
הלכה ד 28
הלכה ה 29
הלכה ו 29
פרק ה 32
הלכה א 32
הלכה ב 34
הלכה ג 36
הלכה ד 39
הלכה ה 40

פרק א

הלכה א

משנה: מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ וְאֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ וְאֵין מַחֲלִיפִין אוֹתוֹ וְלֹא שׁוֹקְלִין כְּנֶגְדּוֹ וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ בִּירוּשָׁלֵם הֵילָךְ יַיִן וְתַן לִי שֶׁמֶן וְכֵן כָּל שְׁאָר הַפֵּירוֹת אֲבָל נוֹתְנִין זֶה לַזֶּה מַתָּנַת חִנָּם. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי. וְלֹא בַּעַל מוּם חַי וְשָׁחוּט וְאֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. הַבְּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי. וּבַעַל מוּם חַי וְשָׁחוּט וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. וְאֵין מְחַלְּלִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַל אַסִּימוֹן וְלֹא עַל הַמַּטְבֵּעַ שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא וְלֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁאֵינָן בְּרְשׁוּתוֹ.

הלכה: מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ. אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בּוֹ קְדוּשָׁה. אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בּוֹ בְּרָכָה. כֵּיצַד אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ. לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הָא לָךְ אֶת הַמָּנֶה הַזֶּה שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְתֵן לִי בּוֹ חֲמִשִּׁים זוּז שֶׁלְּחוּלִין.

מָאן תַּנָּא אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ רִבִּי מֵאִיר. בְּרַם כְּרִבִּי יוּדָה בְּדִין הוּא שֶׁיְּהֵא מוּתָּר לְמוֹכְרוֹ מִקַּל וָחוֹמֶר. מַה אִם תְּרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים מוּתָּר לְמוֹכְרָהּ. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁהוּא מוּתָּר לְזָרִים אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא מוּתָּר לְמוֹכְרוֹ. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בִּתְרוּמָה שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה מְחִיצָה תֹּאמַר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁהוּא טָעוּן מְחִיצָה. בִּיכּוּרִים יוֹכִיחוּ שֶׁהֵן טְעוּנִין מְחִיצָה וּמוּתָּר לְמוֹכְרָן. לֹא. אִם אָמַרְתָּ בְּבִיכּוּרִין שֶׁאֵינָן תּוֹפְסִין אֶת דְּמֵיהֶן. תֹּאמַר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁהוּא תּוֹפֵשׂ אֶת דָּמָיו. שְׁבִיעִית תּוֹכִיחַ שֶׁהִיא תּוֹפֶסֶת אֶת דָּמֶיהָ וּמוּתָּר לְמוֹכְרָהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן מִזּוֹ מְכִירָתָהּ שֶׁלַּשְּׁבִיעִית הִיא חִילּוּלָהּ.

אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה מָאן תַּנָּא אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ רִבִּי מֵאִיר. בְּרַם כְּרִבִּי יוּדָן בְּדִין הוּא שֶׁיְּהֵא מוּתָּר לְמוֹכְרוֹ מִקַּל וָחוֹמֶר מַה אִם שְׁבִיעִית שֶׁאֵין פּוֹרְעִין חוֹב מִדָּמֶיהָ מוּתָּר לְמוֹכְרָהּ. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁפּוֹרְעִין חוֹב מִדָּמָיו אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהֵא מוּתָּר לְמוֹכְרוֹ. הָא אַשְׁכַּחְנָן שֶׁפּוֹרְעִין חוֹב מִדָּמָיו כַּי דְתַנִּינָן תַּמָּן מָשַׁךְ הִימֵּינוּ מַעֲשֵׂר בְּסֶלַע. לֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בַּשְּׁתִּים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁמְּשָׁעָה הָרִאשׁוֹנָה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי חַיָּיב. אִילּוּ חַיָּיב הָיָה לוֹ וְנָתַן לוֹ מֵעֲשֵׂר יְאוּת. אָמַר רִבִּי יוּדָן מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁהוּא אָסוּר לְמוֹכְרוֹ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן מֻזִּיד קִידֵּשׁ שׁוֹגֵג לֹא קִידֵּשׁ. אִם אַתְּ אוֹמֵר יְהֵא מוּתָּר לְמוֹכְרוֹ יְהֵא מוּתָּר לְקַדֵּשׁ בּוֹ. וְכָל שֶׁהוּא אָסוּר לְמוֹכְרוֹ אָסוּר לְקַדֵּשׁ בּוֹ. וְהָתַנִּינָן אֵין לוֹקְחִין עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּבְהֵמָה טְמֵיאָה מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. וְאִם לָקַח יֹאכַל כְּנֶגְדָּהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָסוּר לִיקַּח אִשָּׁה מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. דִּלְכֵן מַה בֵּין קוֹנָה אִשָּׁה מַה בֵּין קוֹנָה שִׁפְחָה. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא רִבִּי

יוּדָן בְּשֵׁם רִבִּי יִילָא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא מִפְּנֵי פִּילְפּוּלוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא כְּדֵי שֶׁיְּהוּ הַכֹּל זְקוּקִין לְמָחִיצָתָן.

כֵּיצַד אֵין מֻמַּשְׁכְּנִין אוֹתוֹ הַנִּכְנָס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ לְמַשְׁכְּנוֹ אַל יְמַשְׁכֵּן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלּוֹ. תַּנֵּי וְלֹא מַרְהִינִין אוֹתוֹ וְלֹא יִתְּנֵינוּ לְחֶנְוָונִי שֶׁיֹּאכַל עָלָיו. עָבַר וּמִישְׁכֵּן עָבַר וְהִירְהֵן. יָיבֵא כְּהָדָא הָאוֹכֵל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלּוֹ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יִצְעַק לַשָּׁמַיִם מִזִּיד יַחְזְרוּ דָמָיו לִמְקוֹמָן. וְאִם הָיוּ מָעוֹת. שׁוֹגֵג יִצְעַק לַשָּׁמַיִם מֵזִיד יַחְזְרוּ דָמָיו לִמְקוֹמָן דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רִבִּי אוֹמֵר בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יַחְזְרוּ דָמָיו לִמְקוֹמָן. רִבִּי זְרִיקָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה הֲלָכָה כְּרִבִּי בְּמָעוֹת וּכְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּפֵירוֹת. אָמַר רִבִּי יִילָא מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרוּ כְרִבִּי בְּמָעוֹת.

אוֹ יָיבֵא כְּהָדָא אֵין נוֹטְעִין וְאֵין מַבְרִיכִין וְאֵין מַרְכִּיבִין עֶרֶב שְׁבִיעִית פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאִם נָטַע אוֹ הִרְכִּיב אוֹ הִבְרִיךְ יַעֲקוֹר. לֹא עָקַר פֵּירוֹתָיו מַה הֵן. רִבִּי בָּא רִבִּי אִמִּי הָווֹן יְתִיבִין בְּצוֹר אָתָא עוּבְדָּא קוֹמֵיהוֹן וְהוֹרֵי רִבִּי אִילָא יִשְׁפְּכוּ פֵּירוֹתָיו. אָמַר רִבִּי בָּא אֲנִי לֹא נִמְנֵיתִי עִמָּהֶם בַּעֲלִייָה. נָפְקִין וְשָׁמְעוּן רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יִצְחָק בַּר טֶבַלַּיי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אֵין מְחַדְּשִׁין עַל הַגְּזֵירָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי יִצְחָק בַּר טֶבַלַּיי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אֵין מוֹסִיפִין עַל הַהֲלָכָה.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא מִן מָה דְתַנֵּי אֵין מֻמַּשְׁכְּנִין אוֹתוֹ וְלֹא מַרְהִינִין אוֹתוֹ הָדָא אָמְרָה עָבַר וּמִישְׁכֵּן עָבַר וְהִרְהֵין קוֹנְסִין בּוֹ.

וְלֹא שׁוֹקְלִין כְּנֶגְדּוֹ מָעוֹת אֲפִילּוּ סֶלַע שְׁלָחוּלִין לַעֲשׂוֹת סֶלַע שְׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. הָיָה לוֹ סֶלַע שְׁלְמַעֲשֵׂר וְהִיא מְסוּיֶּמֶת לוֹ מַהוּ שֶׁיִּשְׁקוֹל כְּנֶגֶד הַסֶּלַע שְׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֲחֶרֶת וּתְהֵא מְסוּיֶּמֶת לוֹ. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ מַהוּ שֶׁיִּשְׁקְלוּ זֶה כְנֶגֶד זֶה.

תְּנָן לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ בֵּירוּשְׁלֵם הָא לְךָ יַיִן וְתַן לִי שֶׁמֶן. הָא לְךָ שֶׁמֶן וְתַן לִי יַיִן. אֲבָל אוֹמֵר לוֹ הָא לְךָ יַיִן שֶׁאֵין לְךָ יַיִן הָא לְךָ שֶׁמֶן שֶׁאֵין לְךָ שֶׁמֶן. הָא לְךָ יַיִן שֶׁאֵין לִי שֶׁמֶן הָווֹן בָּעֵיי מֵימַר אָסוּר. אַשְׁכַּח תַּנֵּי מוּתָּר. וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם חֲלִיפִּין. מִכֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִמֶּנּוּ בְּדִין אֵין אֵילּוּ חֲלִיפִּין. וְלֵייְדָא מִילְּתָא אָמַר הָא לְךָ יַיִן שֶׁאֵין לִי שֶׁמֶן. דְּאִילּוּ הָוָה לִי מְשַׁח הֲוִינָא מִיתַּן לָךְ.

אֲבָל נוֹתְנִין זֶה לְזֶה מַתָּנַת חִנָּם. מַתְנִיתִין דְּרִבִּי מֵאִיר דּוּ רִבִּי מֵאִיר אָמַר אֵין מַתָּנָה כְּמֶכֶר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא הָכָא כְּהָדָא דְתַנֵּי. הָיָה אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵירוֹ מַה אֲכַלְתָּ הַיּוֹם וְהוּא אוֹמֵר לוֹ קַיִץ וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בְּכוֹר. מַה הַקַּייִץ נִמְכָּר בְּזוֹל. אַף הַבְּכוֹר נִמְכָּר בְּזוֹל. הָיָה אוֹמֵר לוֹ מָן וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. מַה הַמָּן נִיתַּן בְּמַתָּנָה אַף מַעֲשֵׂר שֵׁינִי נִיתַּן בְּמַתָּנָה. הָתִיבוּן הֲרֵי מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ נִמְכָּר וְאַתְּ אָמְרַת נִיתַּן בְּמַתָּנָה.

אַף זֶה נִיתַּן בְּמַתָּנָה. רִבִּי מָנָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא כְּרִבִּי יוּדָה דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר עָשָׂה אוֹתוֹ כִּנְכָסָיו. הָתִיבוּן הֲרֵי מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ כִּנְכָסָיו וְאַתְּ אָמַר נִיתַּן בְּמַתָּנָה. אַף זֶה נִיתַּן מַתָּנָה.

הַשָּׁחוּט מוּתָּר. תַּנֵּיי דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי לֹא שַׁנָּיָא בֵּין חַי בֵּין שָׁחוּט בֵּין תָּמִים בֵּין בַּעַל מוּם. וְלֵיי דָּא מִילָּה תְּנַן חַי וְלֹא שָׁחוּט. כְּגוֹן נִיתְנֵי דְּבַתְרָהּ הַבְּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי וּבַעַל מוּם וְשָׁחוּט.

רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן נֶאֱמַר כָּאן לֹא יִגָּאֵל. וְנֶאֱמַר בְּחֶרְמֵי כֹהֲנִים לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל. מַה לֹּא יִגָּאֵל הָאָמוּר בְּחֶרְמֵי כֹהֲנִים אֵינוֹ לֹא נִמְכָּר וְלֹא נִגְאָל. אַף לֹא יִגָּאֵל הָאָמוּר כָּאן אֵינוֹ לֹא נִמְכָּר וְלֹא נִגְאָל. רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמְיָיה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי כְּלוּם כְּתִיב בִּבְכוֹר לֹא תִפְדֶּה בְּבַעַל מוּם. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה לֹא חִלְּקָה הַתּוֹרָה בֵּין חַי בֵּין שָׁחוּט בֵּין תְּמִים בֵּין בַּעַל מוּם.

אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. אֲבָל מְקַדְּשִׁין בְּגִידָיו וּבַעֲצָמָיו וּבְקַרְנָיו וּבְטָלְפָיו. אָמַר רִבִּי לָעְזָר מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בּוֹ בָּרְכָה. וִיקַדֵּשׁ בִּבְשָׂרוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כְּלוּם לָמְדוּ מַעֲשֵׂר אֶלָּא מֵחֶרְמֵי כֹהֲנִים מַה חֶרְמֵי כֹהֲנִים אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. אַף כָּל הַקָּדָשִׁים אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. מֵעַתָּה לֹא יְקַדְּשׁוּ לֹא בְּגִידָיו וְלֹא בַעֲצָמָיו וְלֹא בְקַרְנָיו וְלֹא בְטָלְפָיו. הֲוֵי צוֹרְכָא לְהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בָּהֶן בְּרָכָה.

רִבִּי יוּדָן בָּעֵי אָמַר לְאִשָּׁה מְשֹׁכִי לִי מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה זֶה שֶׁתִּתְקַדְּשִׁי לִי בוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה. מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לִשְׁחוֹט מְקוּדֶּשֶׁת מִכְּבָר. אוֹ לְאַחַר שְׁחִיטָה.

רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל הַגּוֹנֵב מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה שֶׁלְּחֲבֵירוֹ אִם הָיָה קַיָּים מַחֲזִירוֹ לוֹ בְעֵינוֹ. אָכְלוֹ מַה שֶׁאָכַל אָכַל. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא אֵין אוֹמֵר לוֹ שֶׁיִּתֵּן מִילְתָא אוֹ פְּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה אֵין אוֹמֵר לוֹ שֶׁיִּתֵּן. אָמַר רִבִּי חִינְנָא הָדָא דְאָתְא בְּשֶׁאֵינוֹ יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה מֵעִיקָּרוֹ. אֲבָל אִם הָיָה יָפֶה שָׁוֶה פְּרוּטָה מֵעִיקָּרוֹ אוֹמֵר לוֹ שֶׁיִּתֵּן.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי חַי לֹא שָׁחוּט. תַּמָּן תַּנִּינָן הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ מְקֻדָּשֵׁי קָדָשִׁים וּבְקָדָשִׁים קַלִּין אֵינוֹ מְקוּדָּשֶׁת. אָמַר רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי רִבִּי יוּדָה יְלִיף כָּל הֶקְדֵּשׁ מִבְּכוֹר. מַה בְּכוֹר מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. אַף הַקָּדָשִׁים מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. רִבִּי מֵאִיר יְלִיף כָּל הַקָּדָשִׁים מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. מַה מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה אַף כָּל הַקָּדָשִׁין אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן אֶת הָאִשָּׁה. מְחַלְּפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי תַּמָּן הוּא אָמַר בֵּין חַי בֵּין שָׁחוּט. וְהָכָא הוּא אָמַר חַי וְלֹא שָׁחוּט. תַּמָּן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ. וְהָכָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲפִילּוּ תֵּימַר כָּאן וְכָאן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ. בְּמִקְדֵּשׁ בְּחַי וּבְרָאוּי לִיפּוֹל לוֹ וּלְאַחַר שְׁחִיטָה. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וּבְשָׁרָם יִהְיֶה לְךָ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה. וּמַאי

טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָן בֶּן פָּזִי. יִהְיֶה לְךָ אֲפִילוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי יִהְיֶה לָךְ. רִיבָּה לוֹ הֲוָיָיה אֲחֶרֶת שֶׁיְּהֵא נֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד.

מַתְנִיתִין דְּלָא כְרִבִּי יוֹסֵי. דְּתַנֵּי מְחַלְּלִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַל אַסִּימוֹן דִּבְרֵי רִבִּי דּוֹסָא וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי דּוֹסָא. וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף דָּבָר שֶׁהוּא נִצְרָר מֵחֲבֵירוֹ וְיֵשׁ לוֹ צוּרָה וְיוֹצֵא עַל גַּב צוּרָתוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי מְחַלְּלִין מַעֲשֵׂר עַל לִיטְרָא שֶׁלְּכֶסֶף. אִילּוּ אָמַר כֶּסֶף הֲוֵינָן אָמְרִין כְּשֵׁם שֶׁאָמַר כֶּסֶף כָּךְ אָמַר זָהָב. אִילּוּ אָמַר כֶּסֶף הֲוֵינָן מָרִין לְהוֹצִיא שִׁבְרֵי קְעָרוֹת וּמִתַּמְחוּיִין הֲוֵי מֵהֶן לִיטְרָא שֶׁלְּכֶסֶף.

עַל אַסִּימוֹן. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאֵין מְחַלְּלִין אוֹתוֹ עַל הַמָּעוֹת הַנְּתוּנוֹת לָאוֹלְיֵיר. הָדָא דְתֵימַר כְּדֶרֶךְ שֶׁהֵן יְפִין אֵצֶל הָאוֹלְיֵיר. אֲבָל כְּדֶרֶךְ שֶׁהֵן יָפִין אֵצֶל הַתִּירְמַסָּר מְחַלֵּל.

מַטְבֵּעַ שֶׁנִּפְסָל וְהַמַּלְכוּת מְקַבֶּלְתּוֹ רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כְּאַסִּימוֹן. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן בְּמַטְבֵּעַ שֶׁלְּמַלְכִים הָרִאשׁוֹנִים (נֵימַר) אִם הָיָה יוֹצֵא עַל גַּב צוּרָתוֹ מְחַלֵּל. וְאִם לָאו אֵינוֹ מְחַלֵּל. מַטְבֵּעַ שַׁמְּרַד כְּגוֹן בֶּן כּוֹזִיבָא אֵינוֹ מְחַלֵּל. הָיוּ לוֹ מָעוֹת שֶׁלְּסַכָּנָה אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי אָמַר יוֹלִיךְ הֲנָיָיה לְיַם הַמֶּלַח. הָיוּ לוֹ מָעוֹת שֶׁל דִיסגנים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ מְחַלְּלָן כְּדֶרֶךְ שֶׁהֵן יָפִין אֵצֶל הַתִּירְמַסָּר. בִּיקֵּשׁ לְהוֹצִיאָן מְחַלְּלָן כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא מְחַלֵּל עֲלֵיהֶן.

תַּנֵּי אֵין מְחַלְּלִין אוֹתוֹ לֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁהֵן בְּבָבֶל וְלֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁבְּבָבֶל כֵּן. לֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁכֵּן בְּבָבֶל בְּעוֹמֵד בְּבָבֶל. וְלֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁבְּבָבֶל כֵּן בְּעוֹמֵד כֵּן. הָיוּ לוֹ מָעוֹת מִבָּבֶל לְבָבֶל וְהוּא עוֹמֵד כָּאן נֵימַר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ פְּתוּחָה מְחַלֵּל וְאִם לָאו אֵינוֹ מְחַלֵּל וְטָבְחוּ כֵּן.

אָמַר רִבִּי אָבִין כָּל הַמַּטְבֵּיעוֹת הָיוּ יוֹצְאוֹת בִּירוּשָׁלֵם מִפְּנֵי כֵן עַל שֵׁם יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ.

יָכוֹל אִם הָיוּ לוֹ מָעוֹת בְּהַר הַמֶּלֶךְ וּבְקַצְרָה מְחַלְּלָן עֲלֵיהֶן. תַּלְמוּד לוֹמַר וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדֶךָ. מַהוּ בְיָדֶךָ בִּרְשׁוּתְךָ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי נָפַל כִּיסוֹ לְבוֹר וּבוֹ מֵאָה רִיבּוֹ וְהָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיא חֲמִשִּׁים רִיבּוֹא לְהַעֲלוֹתָן אוֹתָן חֲמִשִּׁים רִיבּוֹא כְּמִי שֶׁהֵן בִּרְשׁוּתוֹ.

הלכה ב

משנה: הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה לִזְבְחֵי שְׁלָמִים וְחַיָּה לִבְשַׂר הַתַּאֲוָה יָצָא הָעוֹר לְחוּלִין אַף עַל פִּי שֶׁהָעוֹר מְרוּבֶּה עַל הַבָּשָׂר. כַּדֵּי יַיִן סְתוּמוֹת מָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִימְכֹּר סְתוּמוֹת יָצָא קַנְקַן לְחוּלִין. הָאֲגוּזִים וְהַשְּׁקֵדִים יָצְאוּ קְלִיפֵּיהֶן לְחוּלִין. הַתֶּמֶד עַד שֶׁלֹּא הֶחֱמִיץ אֵינוֹ נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וּמִשֶּׁהֶחֱמִיץ נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. הַלּוֹקֵחַ חַיָּה לִזְבְחֵי שְׁלָמִים וּבְהֵמָה לִבְשַׂר הַתַּאֲוָה לֹא יָצָא הָעוֹר לְחוּלִין. כַּדֵּי יַיִן פְּתוּחוֹת אוֹ סְתוּמוֹת מָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִימְכֹּר פְּתוּחוֹת לֹא יָצָא קַנְקַן לְחוּלִין. סַלֵּי תְאֵינִים וְסַלֵּי עֲנָבִים עִם הַכֶּלִי לֹא יָצְאוּ דְּמֵי הַכֶּלִי לְחוּלִין.

הלכה: תַּנֵּי בֶּן בַּגְבַּג אוֹמֵר וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ. תַּנֵּי לוֹקֵחַ הוּא אָדָם פָּרָה מִפְּנֵי עוֹרָהּ וְצֹאן מִפְּנֵי גִיזָתָהּ וְיַיִן מִפְּנֵי קַנְקַנּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הָדָא דְתֵימָא בְּשֶׁהָיָה הַמּוֹכֵר הֶדְיוֹט. אֲבָל אִם הָיָה הַמּוֹכֵר אוּמָּן נַעֲשָׂה כְּמוֹכֵר זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. אָמַר רִבִּי זְעִירָה מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן כַּדֵּי יַיִן סְתוּמוֹת מָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִימָּכֵר סְתוּמוֹת יָצָא קַנְקַן לְחוּלִין. אָמַר רִבִּי מָנָא וּמִנָּהּ כְּמָה דְתֵימַר תַּמָּן אִם הָיָה הַמּוֹכֵר אוּמָּן נַעֲשָׂה כְּמוֹכֵר זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְדִכְוָותָהּ אִם הָיָה הַלּוֹקֵחַ אוּמָּן נַעֲשָׂה כְּלוֹקֵחַ זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

חוֹתָל שֶׁלְּתְמָרִים פַּטוֹלַייָא שֶׁלְּתְמָרִים יָצְאוּ לְחוּלִין. קוּפּוֹת שֶׁלְּתְמָרִים אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי יָצְאוּ וְאִית תַּנֵּיי תַּנֵּי לֹא יָצְאוּ. אָמַר רַב חִסְדָּא מָאן דְּאָמַר יָצְאוּ דְּרוּסוֹת. וּמָאן דְּאָמַר לֹא יָצְאוּ בְּשֶׁאֵינָן דְּרוּסוֹת.

הַתָּמֵד עַד שֶׁלֹּא הֶחֱמִיץ אֵינוֹ נִקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וּפוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֶה מִשֶּׁהֶחֱמִיץ נִקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ פוֹסֵל אֶת הַמִּקְוֶה. מַתְנִיתִין דְּרִבִּי יוּדָה דְּתַנִּינָן תַּמָּן הַמִּתְמַד וְנָתַן מַיִם בְּמִידָּה וּמָצָא כְדֵי מִידָּתוֹ פָּטוּר. רִבִּי יוּדָה מְחַייֵב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ זִימְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר וְזִימְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָא. וְהוּא שֶׁהֶחֱמִיץ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא שֶׁכֵּן אֲפִילוּ מֵי מֶלַח נִיקָּחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

אָמַר רִבִּי לְעָזָר לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּקַדְמֵייתָא הֲווִינָן מָרִין הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה עַל כּוֹרְחוֹ נִתְפָּס הַשֵּׁם לִשְׁלָמִים וְלָא הֲווִינָן אָמְרִין כְּלוּם מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי לְעָזָר לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּהֵמַת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּירוּשָׁלַם כְּרִבִּי מֵאִיר פְּטוּרָה מִן הַבְּכוֹרָה כְּרִבִּי יְהוּדָה חַייֶבֶת בִּבְכוֹרָה. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא יָלְדָה בְּכוֹר אֵימוֹרָיו מַהוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. וְלֹא חָל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַל אֵימוֹרָיו וְלֹא נִמְצָא מַבְרִיחוֹ מִן הָאֲכִילָה. אָמַר לֵיהּ וְכִי הַלּוֹקֵחַ בְּשֵׂר בְּהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה לֹא חָל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַל אֵימוֹרֶיהָ וְלֹא נִמְצָא מַבְרִיחַ מִן הָאֲכִילָה. אָמַר לֵיהּ בִּלְקִיחָתָהּ פָּקְעָה מִמֶּנָּהּ קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַאֲנָן לֹא הֲווִינָן אָמְרִין כֵּן. אֶלָּא לֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה לִיקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר אֶלָּא שְׁלָמִים בִּלְבַד. מַה נַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן וּוְלָדָהּ בְּכוֹר וְהִקְדִּישָׁהּ שְׁלָמִים. מָאן דְּאָמַר לֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה לִקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר אֶלָּא שְׁלָמִים בִּלְבַד קָרִיבָה. מָאן דְּאָמַר בִּלְקִיחָתָהּ פָּקְעָה מִמֶּנָּהּ קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר אֵינָהּ קָרִיבָה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָא כָל אִילֵּין מִילַּייָא אֲנָן מָרִין וּמַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי זְעִירָא. לֹא יָבִיא מֵחִיטֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֶלָּא מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. מַה בֵּין חִטִּים וּמַה בֵּין מָעוֹת. אֶלָּא בִּלְקִיחָתָהּ פָּקְעָה מִמֶּנָּהּ קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי חִינְנָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וְיָבִיא מִן הַחִיטִּים

הַתְּרוּמָה לַכֹּהֵן וְהַשְׁאָר לַבְּעָלִין מִפְּנֵי מָה אֵינוֹ מֵבִיא. אָמַר לֵיהּ הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁנִּשְׁפַּךְ הַדָּם לֹא נִפְסַל הַלֶּחֶם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן גָּזְרוּ עַל נְקֵיבָה בַּעֲלַת מוּם מִפְּנֵי וְולָדָהּ. גָּזְרוּ עַל זָכָר בַּעַל מוּם מִפְּנֵי נְקֵיבָה בַּעֲלַת מוּם. וְאָמְרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילוּ תְמִימָה גְּזֵירָה. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים לוֹקְחִין בְּהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה וְהָיוּ מַבְרִיחִין אוֹתוֹ מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. חָזְרוּ לוֹמַר לֹא יִקְחוּ אֲפִילוּ חַיָּה אֲפִילוּ עוֹפוֹת כְּהָדָא דְתַנֵּי אֶחָד שְׁבִיעִית וְאֶחָד מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מַחֲלִיפִין אוֹתוֹ עַל נְקֵיבָה בַּעֲלַת מוּם וְעַל שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף בֵּין שְׁחוּטִין דִּברֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין מְחַלְּלִין אֶלָּא עַל הַשְּׁחוּטִין בִּלְבַד. רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק גָּזְרוּ אוֹתָן שֶׁלֹּא יִרְעוּ אוֹתָן עֲדָרִים עֲדָרִים. קָם רִבִּי יִרְמְיָה עִם רִבִּי זְעִירָא אָמַר לֵיהּ עַד כְּדוֹן רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק קַיָּים וְאַתּוּן תַּלְיָין בֵּיהּ מַרְטוּטֵיכִין. וְהָאָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילוּ תְמִימָה גְּזֵירָה. דִּילְמָא דְלָא אִיתְאֲמַרַת אֶלָּא עַל הַשְּׁבִיעִית. אַשְׁכַּח תַּנֵּי עַל הַשְּׁבִיעִית.

הלכה ג

משנה: הַלּוֹקֵחַ מַיִם וּמֶלַח וּפֵירוֹת הַמְחוּבָּרִים לְקַרְקַע אוֹ פֵּירוֹת שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַם לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת שׁוֹגֵג יַחְזְרוּ דָמִים לְמָקוֹמָן. מֵזִיד יַעֲלֶה וְיֵאָכְלוּ בַּמָּקוֹם וְאִם אֵין מְקֻדָּשׁ יִרְקָבוּ. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה שׁוֹגֵג יַחְזְרוּ דָמֶיהָ לִמְקוֹמָהּ. מֵזִיד תַּעֲלֶה וְתֵאָכֵל בַּמָּקוֹם וְאִם אֵין מְקֻדָּשׁ תִּיקָּבֵר עַל יְדֵי עוֹרָהּ. אֵין לוֹקְחִין עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּבְהֵמָה טְמֵיאָה מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאִם לָקַח יֹאכַל כְּנֶגְדָּן. אֵין מְבִיאִין קִינֵּי זָבִין וְקִינֵּי זָבוֹת וְקִינֵּי יוֹלְדוֹת מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאִם מֵבִיא יֹאכַל כְּנֶגְדָּן. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁהוּא חוּץ לָאֲכִילָה וּלְשָׁתְיָיה וּלְסִיכָה מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי יֹאכַל כְּנֶגְדּוֹ.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן אֵין לוֹקְחִין עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּבְהֵמָה טְמֵיאָה מִדְּמֵי שְׁבִיעִית וְאִם לָקַח יֹאכַל כְּנֶגְדּוֹ. וָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. רִבִּי יוֹנָה אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר כָּאן דֶּרֶךְ מְכִירָה כָּאן דֶּרֶךְ חִילּוּל. וְחָרָנָה אָמַר כָּאן בְּשֶׁהַמּוֹכֵר קַיָּים. וְכָאן שֶׁהָלַךְ לוֹ הַמּוֹכֵר. וְלֹא יָדַעְנָא מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל נִקְנֶה הַמִּקַּח. הֲרֵי הוּא דְאָמַר כָּאן דֶּרֶךְ מְכִירָה וְכָאן דֶּרֶךְ חִילּוּל.

מַתְנִיתִין דְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּלֹא כְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל דָּרַשׁ וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ כְּלָל. בַּבָּקָר וּבַצֹּאן בַּיַּיִן וּבַשֵּׁכָר פְּרָט. וּבְכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ הֲרֵי כְּלָל אַחֵר. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. לוֹמַר לְךָ מַה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁהוּא וְולֵד וְולָדוֹת הָאָרֶץ. אַף אֵין לִי אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא וְולֵד וְולָדוֹת הָאָרֶץ. רִבִּי עֲקִיבָה מְפָרֵשׁ מַה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁהוּא פֵּרִי וְולֵד פֵּירִי וּמַכְשִׁירֵי פֵּרִי. אַף אֵין לִי אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא פֵּרִי

וְולַד פֶּרִי וּמַכְשִׁירֵי פֶּרִי. מַה נְפִיק מִן בֵּינֵיהוֹן דָּגִין וַחֲגָבִין כְּמֵהִין וּפִטְרִיּוֹת. כְּרִבִּי עֲקִיבָה נִיקָּחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

אָמַר רִבִּי חַגַּיי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן שֶׁאֵין מְחַלְּלִין מָעוֹת עַל הַפֵּירוֹת בְּרִיחוּק מָקוֹם. אָמְרָה קוֹמֵיהּ רִבִּי אֲבִינָא וְקַלְסֵיהּ. אָמְרָה קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה וְקַנְתְּרֵיהּ. וְהָתַנִּינָן מָעוֹת בִּירוּשָׁלֵם וּפֵירוֹת בִּמְדִינָה. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהָיָה בְּמָקוֹם אֶחָד. כַּד נְפַק רִבִּי חַגַּיי אַשְׁכַּח תַּנֵּי מָעוֹת וּפֵירוֹת בִּירוּשָׁלֵם מָעוֹת וּפֵירוֹת בִּמְדִינָה. אָמַר אֵין הַדָּוָה שְׁמִיעַ רִבִּי יִרְמְיָה הָדָא מֵילְתָא יְאוּת קַנְטְרֵי. בְּעָא מַחֲזִיר בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא לֹא תַחְזוֹר בָּךְ. דְּאָמַר רִבִּי לְעָזַר דְּרִבִּי מֵאִיר וְרַבָּנִין בִּדְמַאי הָא בְוַדַּאי לֹא. מִן דְּאָמַר רִבִּי לְעָזַר דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא הָדָא אָמְרָה הוּא דְמַאי הוּא וַדַּאי.

רִבִּי זְבִידָא הָוָה יְתִיב מַתְנֵי לִבְרֵיהּ. הָרוֹצֶה לְחַלֵּל מָעוֹת עַל הַפֵּירוֹת בִּזְמָן הַזֶּה בֵּין אֵילּוּ בֵּין אֵילּוּ קָדְשׁוּ כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּי. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים מָעוֹת כְּמוֹת שֶׁהֵן וּפֵירוֹת כְּמוֹת שֶׁהֵן. עָבַר רִבִּי קִרְיסְפָּא אָמַר לֵיהּ לָא תַנֵּיתָהּ כֵּן אֶלָּא פֵּירוֹת עַל הַמָּעוֹת. הָא מָעוֹת עַל הַפֵּירוֹת דִּבְרֵי הַכֹּל לֹא קָדְשׁוּ. וְהָתַנִּינָן אֵין מְקַדְּשׁ יְרָקוֹת. תִּיפְתָּר שֶׁהִקְדִּישָׁן בִּשְׁעַת הַמִּקְדָּשׁ וְחָרַב הַמִּקְדָּשׁ.

תַּנֵּי בֶּן בֵּיבִי וְנָתַתָּ אֶת הַכֶּסֶף בְּרִיחוּק מָקוֹם אַתָּה פוֹדֶהוּ. בְּקִירוּב מָקוֹם אֵין אַתְּ פוֹדֶהוּ. וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּקִירוּב מָקוֹם אַתָּה מְחַלְּלוֹ וְאֵי אַתְּ מְחַלְּלוֹ בְּרִיחוּק מָקוֹם.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל נִקְנֶה הַמִּקַּח. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה כִּיפּוּרָה. אָמַר רִבִּי הִילָא מִן מַה דְתַנִּינָן יֹאכַל כְּנֶגְדָּן הָדָא אָמְרָה קָדְשׁוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִכְּיוָן שֶׁמָּשַׁךְ נִקְנֶה הַמִּקַּח מִיכָּן וְאֵילַךְ מִקַּח אֶחָד הוּא. אָמַר רִבִּי יוּדָן צָרִיךְ לְחָזוֹר וּלְהַקְדִּישׁוֹ. שֶׁהוּא סָבוּר לוֹמַר שֶׁמָּא קִידְּשׁוּ וְלֹא קִידְּשׁוּ.

פרק ב

הלכה א

משנה: מַעֲשֵׂר שֵׁינִי נִיתָּן לַאֲכִילָה וְלִשְׁתִּייָה לְסִיכָה לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לוֹכַל וְלָסוּךְ דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָסוּךְ. לֹא יָסוּךְ יַיִן וְחוֹמֶץ אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. אֵין מְפַטְּמִין שֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְאֵין לוֹקְחִין בִּדְמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁמֶן מְפוּטָּם אֲבָל מְפַטֵּם הוּא אֶת הַיַּיִן. נָתַן בְּתוֹכוֹ דְּבָשׁ וַתַבְלִין וְהִשְׁבִּיחוּ הַשְׁבָּח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. דָּגִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַקֻּפָּלוֹטוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְהִשְׁבִּיחוּ הַשְׁבָּח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. עִיסָּה שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֲפָיָיהּ וְהִשְׁבִּיחָה הַשְׁבָּח לַשֵּׁינִי. זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁשְּׁבָחוֹ נִיכָּר הַשְׁבָּח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְכָל שֶׁאֵין שְׁבָחוֹ נִיכָּר הַשְׁבָּח לַשֵּׁינִי.

הלכה: מַעֲשֵׂר שֵׁינִי נִיתָּן לַאֲכִילָה כול׳. נִיתָּן לַאֲכִילָה שֶׁכָּתוּב בּוֹ אֲכִילָה. לִשְׁתִיָיה שֶׁהַשְׁתִיָיה בִּכְלָל אֲכִילָה. מְנַיִין שֶׁהַשְׁתִיָיה בִּכְלָל אֲכִילָה. רִבִּי יוֹנָה שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. עַל כֵּן אָמַרְתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא יֹאכַל דָּם. מָה נָן קַיְימִין אִם בְּדָם שֶׁקִּרְשׁ. וְהַתַנֵּי דָּם שֶׁקִּרְשׁ אֵינוֹ לֹא אוֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה. אֶלָּא כִּי נָן קַיְימִין כְּמוֹת שֶׁהוּא וְהַתּוֹרָה קָרֵאת אוֹתוֹ אֲכִילָה. וְהָא תַנֵּי הַמְחָה אֶת הַחֵלֶב וּגְמָעוֹ הִקְפָּה אֶת הַדָּם וַאֲכָלוֹ הֲרֵי זֶה חַיָיב. מַה עָבַד לָהּ רִבִּי יוֹנָה. אֵינוֹ לֹא אוֹכֶל לְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין וְלֹא מַשְׁקֶה לְטַמֵּא טוּמְאַת מַשְׁקִין.

חָזַר רִבִּי יוֹנָה וּשְׁמָעָהּ מִן הָכָא. וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ. מַה נָן קַיְימִין אִם בְּנוֹתֵן טַעַם יַיִן בְּתַבְשִׁיל. וַהֲלֹא הַטַּעַם בַּפָּגָם הוּא. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין אָמְרִין תִּיפְתַּר בְּאֵילֵּין אוּרְזְנֵייָה וּגְמוּזִינֵייָה. כָּל הַטָּפֵל לָאֲכִילָה כַּאֲכִילָה.

רִבִּי יוֹסֵי שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל וְשָׁתָה חַיָיב שְׁתַּיִם. חֲבֵרַייָא אָמְרִין אֵינוֹ חַיָיב אֶלָּא אַחַת. אָמַר לוֹן רִבִּי יוֹסֵי אָמְרִין דְּבַתְרָא שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאֶשְׁתֶּה וְאָכַל וְשָׁתָה חַיָיב שְׁתַּיִם. אִילּוּ מִי שֶׁהָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי כִּכָּרִים וְאָמַר שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זוֹ וְחָזַר וְאָמַר שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל כִּכָּר זוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ חַיָיב שְׁתַּיִם.

רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא. שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְאָכַל אוֹכְלִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לָאֲכִילָה וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִשְׁתִיָיה פָּטוּר. הָא אִם שָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁרְאוּיִין לִשְׁתִיָיה חַיָיב. לֹא בְשִׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל נִיחָא. בְּמַתְנִיתָא דְּנָן מָרִין שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל בְּרַם כְּרַבָּנִין דְּאִינּוּן מָרִין שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְשֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה.

רִבִּי חִינְנָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעֱלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיָיב אֶלָּא אַחַת. רִבִּי אַבָּא מָרִי שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא לֹא אָכַלְתִּי בְאוֹנִי מִמֶּנּוּ אֶלָּא שָׁתִיתִי.

נִיחָא כְּמָאן דְּאָמַר שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל וְשָׁתָה. בְּרַם כְּמָאן דַּמַר שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֶשְׁתֶּה וְאָכַל שְׁתִיָיה בִּכְלָל אֲכִילָה וְאֵין אֲכִילָה בִּכְלָל שְׁתִיָיה.

אִית דְּבָעֵי מַשְׁמַע מִן הָדָא לֹא תוּכַל לֶאֱכוֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעֲשַׂר דְּגָנְךָ תִירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ. תִּירוֹשְׁךָ זֶה הַיַּיִן. וְיִצְהָרֶךָ זוֹ סִיכָה וְהַתּוֹרָה קָרְאָה אוֹתָהּ אֲכִילָה. וְאֵינוֹ מְחוּוָּר. אֵין תֵּימַר בְּמְחוּוָּר הוּא יִלְקוּ עֲלָיו חוּץ לַחוֹמָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אֵין לוֹקִין חוּץ לַחוֹמָה אֶלָּא עַל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי טָהוֹר שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלֵם וְיָצָא. מְנַיִין שֶׁאֵינוֹ מְחוּוָּר. כְּהָדָא דְתַנֵּי בְשַׁבָּת בֵּין סִיכָה שֶׁהִיא שֶׁלְתַּעֲנוּג בֵּין סִיכָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלְתַּעֲנוּג מוּתָּר. בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים בֵּין סִיכָה שֶׁהִיא שֶׁלְתַּעֲנוּג בֵּין סִיכָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלְתַּעֲנוּג אָסוּר. בְּתִשְׁעָה בְּאָב וּבְתַעֲנִית צִיבּוּר בְּסִיכָה שֶׁהִיא שֶׁלְתַּעֲנוּג אָסוּר וְשֶׁאֵינָהּ שֶׁלְתַּעֲנוּג מוּתָּר. וְהַתַנֵּי שָׁווֹת סִיכָה לִשְׁתִיָיה לְאִיסּוּר וּלְתַשְׁלוּמִין אֲבָל לֹא לְעוֹנֶשׁ. בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים לְאִיסּוּר אֲבָל לֹא לְעוֹנֶשׁ. וְהָא תַנֵּי לֹא יְחַלְּלוּ לְהָבִיא אֶת

הַסָּךְ וְאֶת הַשּׁוֹתֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֵית כָּאן סָךְ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי וְאִין לֵית כָּאן סָךְ לֵית כָּאן שׁוֹתֶה דִּלְכֵן דָּבָר שֶׁהוּא בָּא מִשְּׁנֵי לָוִין מִצְטָרֵף.

מְנַיִין שֶׁהוּא מְחוּוָר בַּעֲשָׂרָה. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי סִימַיי לֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת. מַה נָן קַיָימִין אִם לְהַבִיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין דָּבָר שֶׁהוּא אָסוּר לַחַי לַחַי הוּא אָסוּר לֹא כָּל שֶׁכֵּן לְמֵת. אֵי זֶהוּ דָּבָר שֶׁהוּא מוּתָּר לַחַי וְאָסוּר לְמֵת הֲוֵי אוֹמֵר זוֹ סִיכָה.

כֵּיצַד לוֹכַל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לוֹכַל. אֵין מְחַיְיבִין אוֹתוֹ לֹא פַּת שֶׁעִיפִּישָׁה וְלֹא קְנוּבַּת יָרָק וְלֹא תַבְשִׁיל שֶׁעִיבְּרָה צוּרָתוֹ. וְכֵן הוּא אִם בִּיקֵּשׁ לוֹכַל תַּרְדִּין חַיִין אוֹ לָכוּס חִיטִּין חַיּוֹת אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. כֵּיצַד לִשְׁתּוֹת דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לִשְׁתּוֹת. אֵין מְחַיְיבִין אוֹתוֹ לִשְׁתּוֹת לֹא אֲנִיגָרוֹן וְלֹא אַכְסִיגָרוֹן וְלֹא יַיִן בִּשְׁמָרִין. הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁינָיו לֹא יֶהֵא מְגַמֵּא חוֹמֶץ וּפוֹלֵט אֲבָל מְגַמֵּא בָּהֶן וּבוֹלֵעַ וּמְטַבֵּל כָּל צוֹרְכּוֹ וְאֵינוֹ נִמְנָע. הַחוֹשֵׁשׁ בִּגְרוֹנוֹ לֹא יְעַרְעֲרֶנּוּ בְּשֶׁמֶן אֲבָל נוֹתֵן הוּא שֶׁמֶן הָרִבָּה לְתוֹךְ אֲנִיגָרוֹן וְגוֹמֵעַ. לֹא יִסּוֹךְ יַיִן וְחוֹמֶץ אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. הַחוֹשֵׁשׁ אֶת רֹאשׁוֹ אוֹ שֶׁעָלוּ בוֹ חַטָּטִין סָךְ שֶׁמֶן וְלֹא יִסּוֹךְ יַיִן וְחוֹמֶץ.

יַיִן שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁפִּיטְּמוֹ אָסוּר לָסוּךְ בּוֹ. שֶׁמֶן שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁפִּיטְּמוֹ מוּתָּר לָסוּךְ בּוֹ. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה דַּרְכּוֹ לָכֵן וְזֶה אֵין דַּרְכּוֹ לָכֵן.

רִבִּי יוּדָן בָּעֵי שֶׁמֶן שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁנִּטְרַח. אָמַר רִבִּי מָנָא מִכֵּיוָן שֶׁנִּטְרַח פָּקְעָה מִמֶּנּוּ קְדוּשָּׁתוֹ. מַה צְרִיכָה לֵיהּ. שְׁבִיעִית אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְרַח בִּקְדוּשָּׁתוֹ הוּא.

שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא זֶה שֶׁהוּא לוֹחֵשׁ נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי רֹאשׁוֹ וְלוֹחֵשׁ וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתֵּן לֹא בְּיַד וְלֹא בִכְלִי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי נוֹתֵן בֵּין בְּיַד בֵּין בִּכְלִי. מַה בֵּינֵיהוֹן מְאִיסָה. מָאן דְּאָמַר נוֹתֵן בֵּין בְּיַד בֵּין בִּכְלִי מְאוּס הוּא. מָאן דְּאָמַר נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי רֹאשׁוֹ וְלוֹחֵשׁ אֵינוֹ מְאוּס. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כֵּן. מָאן דְּאָמַר נוֹתֵן בֵּין בְּיַד בֵּין בִּכְלִי מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אָסוּר. מָאן דְּאָמַר נוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי רֹאשׁוֹ וְלוֹחֵשׁ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְכִי כָּל שֶׁהוּא מוּתָּר בַּשַּׁבָּת מוּתָּר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְכָל שֶׁאָסוּר בַּשַּׁבָּת אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְהָתַנֵּי מַדִּיחָה הִיא אִשָּׁה בְנָהּ בְּיַיִן מִפְּנֵי הַזִּיעָה. בִּתְרוּמָה אָסוּר. הִיא תְרוּמָה הִיא מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. מַהוּ כְדוֹן. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בַּשַּׁבָּת כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשֶׂה בַחוֹל. דָּגִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ בְּקֻלַּפְלוּטוֹת שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְהִשְׁבִּיחוּ הַשָּׁבָח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה דְּרִבִּי יוּדָה הִיא. דְּתַנִּינָן רִבִּי יוּדָה מַתִּיר בְּצַחֲנָה שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לִיטּוֹל אֶת הַזּוֹהֲמָה. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין בָּעַיִין. וְהִיא דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הָאִיסּוּרִין מְשַׁעֲרִין כֵּילוּ בְּצָל כֵּילוּ קֻלַּפְלוּט דְּלֹא כְרִבִּי יוּדָה. מוֹדֵי רִבִּי יוּדָה בְּבָצָל שֶׁלְהֶקְדֵּשׁ. מוֹדֵי רִבִּי יוּדָה בְּבָצָל שֶׁלַּעֲבוֹדָה זָרָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הוֹתִיר מִדָּה הַשְׁבָּח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְכָל שֶׁאֵין בּוֹ הוֹתִיר מִדָּה הַשְׁבָּח לַשֵּׁינִי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כָּל שֶׁטַּעֲמוֹ שְׁבָחוֹ נִיכָּר הַשְׁבָּח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְכָל שֶׁאֵין טַעַם שְׁבָחוֹ נִיכָּר הַשְׁבָּח לַשֵּׁינִי. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹנָתָן עִיסָּה שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֲפָיָיהּ פַּת וְהִשְׁבִּיחָה הַשְׁבָּח לַשֵּׁינִי. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁאֵין טַעַם שְׁבָחוֹ נִיכָּר. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן דָּגִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַקֻּפָּלוֹטוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְהִשְׁבִּיחוּ הַשְׁבָּח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה תִּיפְתָּר שֶׁבִּישֵּׁל שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רַב הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁבִּישֵּׁל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעֵירְבָן. כְּלוּם יֵשׁ בְּדָגִין אֶלָּא טַעַם קֻפָּלוֹטוֹת וּבַקֻּפָּלוֹטוֹת אֶלָּא טַעַם דָּגִין.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן הָאִשָּׁה שֶׁשְּׁאָלָה מֵחֲבֵירְתָּהּ תַּבְלִין וּמַיִם וּמֶלַח לְעִיסָּתָהּ הֲרֵי אֵילּוּ כְרַגְלֵי שְׁתֵּיהֶן. אָמַר רִבִּי בָּא תְּחוּמִין עָשׂוּ לְמִידַּת הַדִּין. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן דְּתַנְיָא אָמְרִין בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא וְלָא יָדְעִינָן אִם מִן שְׁמוּעָה אִם מִן מַתְנִיתָא אֲפִילּוּ עֵצִים. סָבְרָנָן מֵימַר עֵצִים אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תַּבְשִׁיל שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁתִּיבְּלוֹ בְּתַבְלִין שֶׁל חוּלִּין הַשְׁבָּח לַשֵּׁנִי. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁאֵין טַעַם שְׁבָחוֹ נִיכָּר. וְהָתַנֵּי תַּבְשִׁיל שֶׁל חוּלִּין שֶׁתִּיבְּלוֹ בְּתַבְלִין שֶׁלְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי לֹא יָצָא מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מִידֵי פְּדִיוֹנוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְהוּא שֶׁיִּהֵא שָׁם הוֹתִיר מִדָּה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהוּא שֶׁיִּהֵא טַעַם שְׁבָחוֹ נִיכָּר.

הלכה ב

משנה: רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵין סָכִין שֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּירוּשָׁלֵם וַחֲכָמִים מַתִּירִין. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן הֵיקֵל בִּתְרוּמָה חֲמוּרָה לֹא נָקַל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי הַקַּל. אָמַר לָהֶן מַה לֹּא הֵקַל בִּתְרוּמָה חֲמוּרָה מָקוֹם שֶׁהֵיקֵל בְּכַרְשִׁינִין וּבְתִלְתָּן נָקַל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי הַקַּל מָקוֹם שֶׁלֹּא הֵיקֵל בְּכַרְשִׁינִין וּבְתִלְתָּן. תִּלְתָּן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי תֵּיאָכֵל צִימְחוֹנִין וְשֶׁל תְּרוּמָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטָהֳרָה חוּץ מֵחֲפִיפָתָהּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטוּמְאָה חוּץ מִשְׁרִייָתָהּ. כַּרְשִׁינֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי יֵאָכְלוּ צִמְחוֹנִים וְנִכְנָסִין לִירוּשָׁלֵם וְיוֹצְאִין. נִטְמְאוּ רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר יִתְפָּרְדוּ לְעִיסּוֹת וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יִפָּדוּ. וְשֶׁל תְּרוּמָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים שׂוֹרִין וְשָׂפִין בְּטָהֳרָה וּמַאֲכִילִין בְּטוּמְאָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים שׂוֹרִין בְּטָהֳרָה וְשָׂפִין וּמַאֲכִילִין בְּטוּמְאָה. שַׁמַּי אוֹמֵר יֵאָכְלוּ צָרִיד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר כָּל מַעֲשֶׂיהָן בְּטוּמְאָה.

הלכה: מַה הֵיקִילוּ בִּתְרוּמָה. כְּהָדָא דְתַנֵּי סָךְ הוּא כֹהֵן שֶׁמֶן שֶׁלִּתְרוּמָה וּמֵבִיא בָּן בִּתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמְעַגְּלוֹ עַל גַּבֵּי מֵיעָיו וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּאן הֵשִׁיבוּ דִבְרֵי סוֹפְרִים לְדִבְרֵי תוֹרָה.

כֵּינִי מַתְנִיתָא מוּתֶּרֶת לְהֵיאָכֵל צִמְחוֹנִין.

מַה בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה שׁוֹלֶה בֵּינֵיהוֹן. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים שׁוֹלֶה בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים שׁוֹלֶה בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת. תַּנֵּי זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אֲבָל דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטָהֳרָה חוּץ מֵחֲפִיפָתָהּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטוּמְאָה חוּץ מִשְׁלִיָּתָהּ. מַה בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה מְגִינָה בֵּינֵיהוֹן. בֵּית שַׁמַּי אוֹמֵר מוֹגֵג בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מוֹגֵג בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת.

כְּדֵי לַעֲשׂוֹת עִיסָּה וְלַחֲזוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת וְלַחֲזוֹר.

מַתְנִיתָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אַף הַפֵּירוֹת נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא קַל הוּא שֶׁהֵיקִלּוּ בְּכַרְשִׁינִים וּבִלְבָד בְּעִיסָּה שֶׁלְּכַרְשִׁינִים. וּבִלְבַד עִיסָּה שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

רִבִּי גּוֹרְיוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא דִּבְרֵי רִבִּי טַרְפוֹן אֵין פּוֹדִין אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכֶלְבִים. אָמַר רִבִּי יוֹנָה נִרְאוּ דְּבָרִים הָרָאוּי לְאוֹכֶל אָדָם אֵין פּוֹדִין אוֹתוֹ לוֹכֶל בְּהֵמָה. וּשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹכֶל אָדָם פּוֹדִין אוֹתוֹ לוֹכֶל בְּהֵמָה.

רִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְיָשִׁיב בָּעֵי נִטְמְאוּ בַגְּבוּלִין לֹא יִיפָּדוּ שֶׁאֵין פּוֹדִין אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכֶלְבִים. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהֵן נו טי נו טומי.

הלכה ג

משנה: מָעוֹת חוּלִין וּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ מַה שֶּׁלִּיקֵּט לִיקֵּט לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַד שֶׁיַּשְׁלִים וְהַשְׁאָר חוּלִין. אִם בָּלַל וְחָפַן לְפִי חֶשְׁבּוֹן. זֶה הַכְּלָל הַמִּתְלַקְּטִין לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהַנִּבְלָלִין לְפִי חֶשְׁבּוֹן. סָלַע שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְשֶׁלַּחוּלִין שֶׁנִּתְעָרְבוּ מֵבִיא סָלַע מָעוֹת וְאוֹמֵר סֶלַע שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא מְחוּלֶּלֶת עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ וּבוֹרֵר אֶת הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן וּמְחַלְּלָן עָלֶיהָ מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחוֹשֶׁת מִדּוֹחַק לֹא שֶׁיְּקַיֵּים כֵּן אֶלָּא חוֹזֵר וּמְחַלְּלָן עַל הַכֶּסֶף. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם אֶת סְלָעָיו דִּינָרֵי זָהָב. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה אֲנִי עָשִׂיתִי לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת כַּסְפָּם דִּינָרֵי זָהָב.

הלכה: אָמַר רִבִּי זְעִירָה כְּדֵי לְשָׂכָר שֵׁינִי שֶׁמָּא יֹאבְדוּ הַשְׁאָר וְיִהְיוּ אֵילּוּ שֶׁבְּיָדוֹ תְּפוּסִין עַל הַשֵּׁנִי. אָמַר רִבִּי זְעִירָא וְצָרִיךְ לְהַתְנוֹת וְלוֹמַר אִם אֵלּוּ שֶׁלְּמַטָּן שֵׁנִי יִהְיוּ אֵלֶּה שֶׁבְּיָדִי תְּפוּסִין עֲלֵיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהוּא שֶׁלִּיקֵּט מִיכָּן וּמִיכָּן אֲבָל אִם לִיקֵּט עַל אוֹמָן כְּבוֹלֵל וְחוֹפֶן הוּא.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָיָה רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה אֵין בְּלִילָה אֶלָּא בְּיַיִן וְשֶׁמֶן בִּלְבַד. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר עַד כְּזֵיתִים הַנִּבְלָלִים. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. אִם בָּלַל וְחָפַן לְפִי חֶשְׁבּוֹן. פְּתַר לָהּ עַד כְּזֵיתִים. הַמִּתְלַקְּטִים לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְהַנִּבְלָלִין לְפִי חֶשְׁבּוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי הוּנָא סָלְקַת מַתְנִיתָא הַנִּבְלָלִין וְהַנֶּחֱפָנִין לְפִי חֶשְׁבּוֹן.

תַּנֵּי בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר שְׁתַּיִם. רִבִּי זְעִירָא אָמַר מַה בְחֶלְמָה מֵיכַל לְעוּלָא בַּר יִשְׁמָעֵאל קוּפְדָה שְׁמֵינָה. לְמָחָר אָתָא שָׁאַל לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ לָמָּה שְׁתַּיִם. אָמַר לֵיהּ מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ כֵּן הוּא דוֹחֵק עַצְמוֹ וּפוֹדֶה אוֹתָהּ.

חִזְקִיָּה אָמַר כְּשֶׁהוּא מְחַלְּלָהּ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּרָעָה. וּכְשֶׁהוּא מְחַלֵּל עָלֶיהָ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּיָפָה. וְהָא תַנִּינָן בּוֹרֵר אֶת הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן וּמְחַלְּלָן עָלֶיהָ. וְיָבוֹר אֶת הָרָעָה וְיַעֲשֶׂה אוֹתָהּ כְּיָפָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אֲנִי אוֹמֵר הִיא הָיְתָה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי.

מִכָּל מָקוֹם לֹא יָצָאת לְחוּלִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא יִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹתָהּ חוּלִין בְּרוּרִין. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן דְּתַנִּינָן לֹא שֶׁיְקַיֵּים כֵּן אֶלָּא חוֹזֵר וּמְחַלְּלוֹ עַל הַכֶּסֶף.

רִבִּי חַגַּי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא מְנַחֵם בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל שֶׁאָמְרוּ בְדָמַאי מְחַלְּלִין בְּוַדַּאי מְחַלְּלִין אוֹתוֹ מִדּוֹחַק. וְהָתַנִּינָן מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחוּשֶׁת מִדּוֹחַק. הָא כֶסֶף עַל כֶּסֶף לֹא. רִבִּי בָּא בַּר כֹּהֵן אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל שֶׁאָמְרוּ בְדָמַאי מְחַלְּלִין בְּוַדַּאי עָבַר וְחִילְּלוֹ מְחוּלָּל. רִבִּי יוּדָן בֶּן פָּזִי רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל שֶׁאָמְרוּ בְדָמַאי מְחַלְּלִין בְּוַדַּאי עָבַר וְחִילְּלָן מְחוּלָּלִין.

תַּנֵּי רִבִּי בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כְּשֵׁם שֶׁמְּחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחוּשֶׁת כָּךְ מְחַלְּלִין זָהָב עַל הַכֶּסֶף. אָמַר לוֹ רִבִּי מִפְּנֵי מַה מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחוּשֶׁת שֶׁכֵּן מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל הַזָּהָב. וִיחַלְּלוּ זָהָב עַל הַכֶּסֶף. אֵין מְחַלְּלִין זָהָב עַל נְחוּשֶׁת. אָמַר לוֹ רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁכֵּן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלְּזָהָב מְחַלְּלִין אוֹתוֹ עַל הַמָּעוֹת שֶׁבִּירוּשָׁלֵם. מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶן מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל כֶּסֶף וְאֵין מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחוּשֶׁת.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֹא אָמְרוּ בֵּית שַׁמַּי אֶלָּא בְסוֹף. אֲבָל בַּתְּחִילָּה אוֹף בֵּית שַׁמַּי מוֹדֵיי. מַה טַּעֲמָא דְבֵית שַׁמַּי כֶּסֶף וְלֹא זָהָב. וְאֵימָא כֶּסֶף וְלֹא נְחוּשֶׁת. וְהָתַנִּינָן הַפּוֹרֵט סֶלַע מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וְסָבְרִינָן מֵימַר כֵּינִי מַתְנִיתָא הַמְצָרֵף סֶלַע מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. מַאי כְדוֹן טַעֲמָא דְבֵית שַׁמַּי. הִיא כֶּסֶף הִיא נְחוּשֶׁת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר בֵּין בַּתְּחִילָּה בֵּין בְּסוֹף בֵּית שַׁמַּי פְּלִיגִין. מַה טַּעֲמָא דְבֵית שַׁמַּי. כֶּסֶף רִאשׁוֹן וְלֹא כֶסֶף שֵׁינִי. וְהָתַנִּינָן הַפּוֹרֵט סֶלַע מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְסָבְרִינָן מֵימַר כֵּינִי מַתְנִיתָא הַמְצָרֵף סֶלַע מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. מַאי כְדוֹן טַעֲמָא דְבֵית שַׁמַּי. כֶּסֶף עַד כְּדֵי כֶסֶף.

הלכה ד

משנה: הַפּוֹרֵט סֶלַע מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים בְּכָל הַסֶּלַע מָעוֹת וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּשֶׁקֶל כֶּסֶף וּבְשֶׁקֶל מָעוֹת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֵין מְחַלְּלִין כֶּסֶף וּפֵירוֹת עַל כֶּסֶף. וְחֲכָמִים מַתִּירִין. הַפּוֹרֵט סֶלַע שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלֵם בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים בְּכָל הַסֶּלַע מָעוֹת וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּשֶׁקֶל כֶּסֶף וּבְשֶׁקֶל מָעוֹת. הַדָּנִים לִפְנֵי חֲכָמִים אוֹמְרִים בִּשְׁלֹשָׁה

דֵינָרֵי כֶסֶף וּבְדֵינָר מָעוֹת. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר בִּשְׁלֹשָׁה דֵינָרִין כֶּסֶף וּבָרְבִיעִית מָעוֹת/כֶּסֶף. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אַרְבַּע אַסְפָּרוֹ כֶסֶף. שַׁמַּי אוֹמֵר יַנְחֶנָּה בָּחֲנוּת וְיֹאכַל כְּנֶגְדָּהּ. מִי שֶׁהָיוּ מְקֻצָּת בָּנָיו טְמֵאִין וּמְקֻצָּת בָּנָיו טְהוֹרִין מַנִּיחַ אֶת הַסֶּלַע וְאוֹמֵר מַה שֶּׁהַטְּהוֹרִין שׁוֹתִין סֶלַע זוֹ מְחוּלֶּלֶת עָלָיו. נִמְצְאוּ טְמֵאִים וּטְהוֹרִין שׁוֹתִין מִכַּד אֶחָד.

הלכה: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר מַה פְלִיגִין רִבִּי מֵאִיר וְרַבָּנִין בְּפֵירוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן כְּדֵי כֶסֶף. אֲבָל בְּפֵירוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן כְּדֵי כֶסֶף אַף רַבָּנִין מוֹדֵיי. חֲצִי דֵינָר כֶּסֶף וַחֲצִי דֵינָר פֵּירוֹת מוּתָּר. דֵּינָר כֶּסֶף וְדֵינָר פֵּירוֹת אָסוּר. כָּל שֶׁכֵּן שְׁנֵי דֵינָרִין כֶּסֶף וּשְׁנֵי דֵינָרֵי פֵּירוֹת שֶׁאָסוּר. אֵילּוּ הֵן הַדָּנִין בֶּן עֲזַאי וּבֶן זוֹמָא. אֵילּוּ הֵן הַתַּלְמִידִים חֲנַנְיָה בֶּן חֲכִינַיי וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן מַתְיָה. עֵדָה קְדוֹשָׁה רִבִּי יוֹסֵי בֶּן הַמְשׁוּלָּם וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא.

מַה טַעֲמָא דְשַׁמַּי שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיַעֲשֶׂה אוֹתָהּ חוּלִּין.

מַה נָן קַיָימִין. אִם בְּאוֹמֵר מִכְּבָר מַשְׁקֶה מְעוּרָב הוּא. וְאִם בְּאוֹמֵר לִכְשֶׁיִּשָּׁתֶה לְמַפְרִיעַה חוּלִּי שָׁתֵי. אֶלָּא כִּי נָן קַיָימִין בְּאוֹמֵר מִכְּבָר לִכְשֶׁיִּשָּׁתֶה.

בִּטְמֵאִין טָמֵא מֵת שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶשׂ מִיטַּמֵּא מֵאֲחוֹרָיו. אֲבָל בִּטְמֵאִין טוּמְאַת זִיבָה שֶׁהַזָּב מִיטַּמֵּא בְּהֶסֵּט לֹא בְּדָא. בְּשֶׁאֵין אֶחָד מְעֻרֶּה אֲבָל אִם יֵשׁ אֶחָד מְעֻרֶּה אֲפִילּוּ טְמֵאִים טוּמְאַת זִיבָה.

פרק ג

הלכה א

משנה: לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הַעַל אֶת הַפֵּירוֹת הָאֵלּוּ לִירוּשָׁלֵם לְחַלֵּק אֶלָּא אוֹמֵר לוֹ הַעֲלֵם שֶׁנֹּאכְלֵם וְשֶׁנִּשְׁתֵּם בִּירוּשָׁלֵם אֲבָל נוֹתְנִין זֶה לָזֶה מַתָּנַת חִנָּם.

הלכה: לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ כול׳. מַה בֵּין הָאוֹמֵר שֶׁנֹּאכְלֵם וּשְׁנִשְׁתֵּם לְאוֹמֵר לְחַלֵּק. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן מֵהִלְכוֹת שֶׁלְּעִימְעוּם הִיא. תַּמָּן תַּנִּינָן הָאוֹמֵר לַפּוֹעֵל הֵא לָךְ אִיסָר זֶה וְלֵקֵט לִי יֶרֶק הַיּוֹם שְׂכָרוֹ מוּתָּר. לֵקֵט לִי בּוֹ יֶרֶק הַיּוֹם שְׂכָרוֹ אָסוּר. לָקַח מִן הַנַּחְתּוֹם מִכְּכָר בְּפוּנְדְיוֹן לְכְשֶׁילְקוֹט יְרָקוֹת שָׂדֶה אֲבִיא לָךְ מוּתָּר. לָקַח מִמֶּנּוּ סְתָם לֹא יְשַׁלֵּם לוֹ דְּמֵי שְׁבִיעִית שֶׁאֵין פּוֹרְעִין חוֹב מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. מַה בֵּין הָאוֹמֵר לַקֵּט לִי מַה בֵּין הָאוֹמֵר לֵקֵט לִי בּוֹ. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה מֵהִלְכוֹת שֶׁלְּעִימְעוּם הִיא. תַּמָּן תַּנִּינָן שׁוֹאֵל אָדָם מֵחֲבֵירוֹ כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ הַלְוֵינִי. מַה בֵּין הָאוֹמֵר הַלְוֵינִי מַה בֵּין הָאוֹמֵר הַשְׁאִילֵינִי. רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן מֵהִלְכוֹת שֶׁלְּעִמְעוּם הִיא. פִּיתֵּן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן עוֹד הִיא מֵהִלְכוֹת שֶׁלְּעִימְעוּם הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קַשְׁיְיתָהּ קוֹמֵי רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא מַהוּ מֵהִלְכוֹת שֶׁלְּעִימְעוּם הִיא. כָּךְ אֲנִי אוֹמֵר בְּמָקוֹם

שֶׁפַּת יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה בְדִין הוּא שֶׁתְּהֵא פַּת גוֹיִם אֲסוּרָה וְעִימְעוּם עָלֶיהָ וְהִתִּירוּהָ. אוֹ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין פַּת יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה בְּדִין הוּא שֶׁתְּהֵא פַּת גוֹיִם מוּתֶּרֶת וְעִימְעֲמוּ עָלֶיהָ וַאֲסָרוּהָ. אָמַר רִבִּי מָנָא וְיֵשׁ עִימְעוּם לְאִיסּוּר. וּפַת לֹא כְתַבְשִׁילֵי גוֹיִם הִיא. כָּךְ אֲנִי אוֹמֵר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין תַּבְשִׁילֵי יִשְׂרָאֵל מְצוּיִין בְּדִין הוּא שֶׁיְּהוּ תַבְשִׁילֵי גוֹיִם מוּתָּרִין וְעִימְעֲמוּ עָלֶיהֶן וְאָסְרוּם. אֶלָּא כֵן הוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין פַּת יִשְׂרָאֵל מְצוּיָה בְּדִין הוּא שֶׁתְּהֵא פַּת גוֹיִם אֲסוּרָה וְעִימְעֲמוּ עָלֶיהָ וְהִתִּירוּהָ מִפְּנֵי חַיֵּי נֶפֶשׁ. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא מַתִּיר וּבִלְבַד מִן הַפִּלְטוֹר. וְלָא עָבְדִינָן כֵּן.

תַּנֵּי לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ בֵּירוּשָׁלֵם הַעַל חָבִית זוֹ שֶׁלְיַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לְחַלֵּק. אָמַר רִבִּי לָעְזָר דְּרִבִּי יוּדָה וּדְרִבִּי נְחֶמְיָה הִיא. מַה נָן קַיָּימִין אִם בָּהוּא דְּאָמַר לֵיהּ הֵא לָךְ הַב לִי. דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. הַב לִי וַאֲנָא יְהַב לָךְ דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בָּהוּא דְּאָמַר לֵיהּ הַב לִי בָּרִיא לִי אֲנָא יְהַב לָךְ. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי נְחֶמְיָה אוֹסְרִין שֶׁאֵין יַרְקוֹת שָׁוֶה מְצוּיִין. וְרַבָּנִין מַתִּירִין שֶׁיַּרְקוֹת שָׁוֶה מְצוּיִין.

מִשֶּׁהֶעֱלָה אוֹתָן מַהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ טוֹל חֶלְקְךָ וַאֲנִי חֶלְקִי. מַהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ טוֹל חָבִית שֶׁלְיַיִן זוֹ וְאָנוּ אוֹכְלִין חָבִית שֶׁמִּן שֶׁיֵּשׁ לִי שָׁם. אַף בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה כֵּן. מַעֲשֵׂר שֶׁיֵּשׁ עַל יְדֵי שֶׁמְּכִירָתוֹ מִיּוּחֶדֶת אַתְּ אָמַר מוּתָּר. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה עַל יְדֵי שֶׁאֵין מְכִירָתוֹ מִיּוּחֶדֶת הֲרֵי אַתְּ אָמַר אָסוּר. לֵית פְּשִׁיטָא לָךְ דְּהֵיא מוּתָּר. מַהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ הַעַל בְּהֵמָה וְחַיָּה זוֹ וְאָנוּ אוֹכְלִם בְּשַׂר שְׁחוּטָה שֶׁיֵּשׁ לִי שָׁם.

הלכה ב

משנה: אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. אָמַר לָהֶן רִבִּי שִׁמְעוֹן אִם הֵיקֵל בְּזִבְחֵי שְׁלָמִים שֶׁהוּא מֵבִיאָן לִידֵי פִּיגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא לֹא יָקֵל בִּתְרוּמָה. אָמְרוּ לוֹ מַה לֹּא הֵיקֵל בְּזִבְחֵי שְׁלָמִים שֶׁכֵּן מוּתָּרִין לְזָרִים נָקֵל בִּתְרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים.

הלכה: תַּנֵּי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי פְּסוּל. מַהוּ לִידֵי פְּסוּל. אָמַר רִבִּי יוֹנָה שֶׁנִּפְסָל בְּטֻבּוּל יוֹם. לְאוֹכְלוֹ אֵין אַתְּ יָכוֹל שֶׁהוּא טָמֵא דִּבַּר תּוֹרָה. אֵין אַתְּ יָכוֹל שֶׁהוּא טָהוֹר דִּבַּר תּוֹרָה. הֲוֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי פְּסוּל.

מַהוּ מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ תְּרוּמָה אֲסוּרָה לְזָרִים. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מוּתָּר לְזָרִים. תְּרוּמָה אֲסוּרָה בְּטֻבּוּל יוֹם. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מוּתָּר בְּטֻבּוּל יוֹם. וּכְשֵׁם שֶׁהוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ כְּךָ הוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתָהּ. תְּרוּמָה מוּתֶּרֶת לְאוֹנֵן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אָסוּר לְאוֹנֵן. תְּרוּמָה אֵינָהּ טְעוּנָה מְחִיצָה. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי טָעוּן מְחִיצָה. אַשְׁכַּח תַּנֵּי מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ וּבַאֲכִילָתָהּ.

תַּנֵּי אֵין לוֹקְחִין שְׁבִיעִית בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. אוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין הֵן. הָתִיב רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וְהָא תַּנִּינָן נִתְעָרְבוּ בִּבְכוֹרוֹת רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֵאָכֵלוּ. וְתַנֵּי עֲלָהּ יֵאָכֵלוּ כְּחָמוּר שֶׁבָּהֶן. אָמַר לֵיהּ אוֹכְלֵי פְסָחִים בִּשְׁעָתָן זְרִיזִין הֵן כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן דְּתַנִּינָן אֵין צוֹלִין בָּשָׂר בָּצָל וּבֵיצָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוֹלוּ. וְתַנִּינָן מְשַׁלְשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח לְתַנּוּר עִם חִשֵּׁיכָה.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אוֹמֵר אֵין מוֹסִיפִין חוֹמֶשׁ אֶלָּא עַל תְּחִילַּת הֶקְדֵּישׁוֹת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר וְתַנֵּי כֵן אִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְעֶרְכָּךְ מַה בְּהֵמָה טְמֵיאָה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא תְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. אַף כָּל שֶׁהוּא תְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר חִייָה בַּר יְהוּדָה בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה שְׁלֹמִים שֶׁלְקָחָן בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר הוּמְמוּ וּפְדָיִין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר חִייָה בַּר יְהוּדָה בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה שְׁלֹמִים שֶׁלְקָחָן מִדְּמֵי פֶּסַח הוּמְמוּ וּפְדָיִין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוּדָן חֲדָא צוֹרְכָה וְחָדָא לֹא צוֹרְכָה. אָמַר רִבִּי מָנָא פֶּסַח צוֹרְכָה שְׁלֹמִים לֹא צוֹרְכָה. שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וּפֶסַח מִשְׁתַּנֶּה לְשֵׁם שְׁלֹמִים כְּהֶקְדֵּשׁ אֶחָד הוּא אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ.

אָמַר רִבִּי הוּנָא טַעֲמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן דּוּ אָמַר אֵין הַפֶּסַח עוֹשֶׂה תְמוּרָה וְשׁוֹנֶה. הֵימַר בּוֹ עוֹדֵהוּ פֶּסַח. מֵימַר בּוֹ עוֹדֵהוּ שְׁלֹמִים. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא וְלֹא דְמוּיֵי הֲוָה רִבִּי מְדַמֶּה לָהּ. רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שְׁלֹמִים שֶׁלְקָחָן בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר הוּמְמוּ וּפְדָיִין עוֹד אֵינָן חוֹזְרִין לִכְמוֹת שֶׁהָיוּ לְהֵיעָשׂוֹת שֵׁינִי. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. חַד אָמַר שְׁלֹמִים שֶׁלְקָחָן בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר פְּקֻעָה מֵהֶן קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר. תְּרוּמָה שֶׁלְקָחָהּ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר לֹא פְקֻעָה מִמֶּנָּה [קְדוּשַׁת] מַעֲשֵׂר. מִשְׁנָה שׁוֹבֶרֶת. מֵשִׁיבִין דָּבָר שֶׁפְּקֻעָה מִמֶּנּוּ קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר עַל דָּבָר שֶׁלֹּא פְקֻעָה מִמֶּנּוּ קְדוּשַׁת מַעֲשֵׂר. וְחָרְנָה אָמַר לֵית הָדָא אָמְרָה מֵשִׁיבִין דָּבָר שֶׁפְּקֻעָה מִמֶּנּוּ קְדוּשָּׁתוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא פְקֻעָה מִמֶּנּוּ קְדוּשָּׁתוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ (אֲבַד עָלַי) טְבִילָה אַחַת.

הלכה ג

משנה: מִי שֶׁהָיוּ לוֹ מָעוֹת בֵּירוּשָׁלַם וְצָרִיךְ לָהֶם וְלַחֲבֵירוֹ פֵּירוֹת אוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ הֲרֵי הַמָּעוֹת הַלָּלוּ מְחוּלָּלִים עַל פֵּירוֹתֶיךָ נִמְצָא זֶה אוֹכֵל פֵּירוֹתָיו בְּטָהֳרָה. וְהַלָּהּ עוֹשֶׂה צוֹרְכוֹ בְּמָעוֹתָיו. וְלֹא יֹאמַר כֵּן לְעַם הָאָרֶץ אֶלָּא בְדִמַּאי. פֵּירוֹת בֵּירוּשָׁלַם וּמָעוֹת בִּמְדִינָה אוֹמֵר הֲרֵי הַמָּעוֹת הָהֵם מְחוּלָּלִין עַל פֵּירוֹת הָאֵלּוּ. מָעוֹת בִּירוּשָׁלַם וּפֵירוֹת בִּמְדִינָה אוֹמֵר הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ מְחוּלָּלִין עַל פֵּירוֹת הָהֵם וּבִלְבַד שֶׁיַּעֲלוּ הַפֵּירוֹת וְיֵאָכְלוּ בִּירוּשָׁלַם. מָעוֹת נִכְנָסוֹת לִירוּשָׁלַם וְיוֹצְאוֹת. פֵּירוֹת נִכְנָסִין וְאֵינָן יוֹצְאִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף הַפֵּירוֹת נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין. פֵּירוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְעָבְרוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם. יַחֲזוֹר מַעֲשֵׂר שֵׁינִי

שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלֵם. וּשְׁלֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן סָלֵי עֲנָבִים לְגַת. וְסָלֵי תְאֵינִים לְמוּקְצֶה. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים מַעֲשֵׂר שֵׁינִי יַעֲלֶה וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלֵם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי יוֹסֵי לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל עַל פֵּירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁיִּיפָּדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ עַל פֵּירוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים יַחֲזוֹר מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלֵם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. וְהַדְּמַאי נִכְנַס וְיוֹצֵא וְנִפְדֶּה.

הלכה: אֲבָל לֹא יֹאמַר כֵּן לְעַם הָאָרֶץ אֶלָּא בִדְמַיי. הָא בְּוַדַּאי לֹא שֶׁאֵין מוֹסְרִין וַדַּאי לְעַם הָאָרֶץ.

כְּדֵי לַעֲשׂוֹת עִיסָּה וְלַחֲזוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת עִיסָּה וְלַחֲזוֹר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר זֹאת אוֹמֶרֶת יְרוּשָׁלֵם עָשׂוּ אוֹתָהּ כַּחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה. מַה חֲצַר בֵּית שְׁמִירָה טוֹבֶלֶת אַף זוֹ טוֹבֶלֶת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה בְּדִין הוּא הָיָה אֲפִילוּ בָּתִּים שֶׁשָּׁם לֹא יַטְבִּילוּ שֶׁהֵן שֶׁלְּכָל יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא זֹאת אוֹמֶרֶת יְרוּשָׁלֵם עָשׂוּ אוֹתָהּ כַּחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה מַה חֲצַר בֵּית שְׁמִירָה תּוֹפֶסֶת אַף זוֹ תּוֹפֶסֶת. אָמַר רִבִּי הָדָא אָמְרָה כְּרִי שֶׁהוּא טָבוּל לָרִאשׁוֹן וּלְשֵׁינִי אִם הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם שֵׁינִי לוֹקֶה. הִתִּיב רִבִּי מָנָא. וְהָתַנִּינָן בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים יַחֲזוֹר מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלֵם. אִית לָךְ מֵימַר עַל דְּבֵית שַׁמַּי לוֹקֶה. אֶלָּא חוֹמֶר הוּא בְּמִחְיצוֹת. אוֹף הָכָא חוֹמֶר הוּא בְּמִחְיצוֹת.

רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי הִפְרִישׁ עָלָיו שֵׁינִי מִמָּקוֹם אַחֵר נִפְטָר אוֹ כְבָר תְּפָשָׂתוּ מְחִיצָה. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי עָשָׂה כוּלּוֹ שֵׁינִי לְמָקוֹם אֶחָד כוּלּוֹ נִתְפַּשׂ אוֹ לֹא נִתְפַּשׂ אֶלָּא אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ. הָא סָלֵי תְאֵנִים לַאֲכִילָה וְסָלֵי עֲנָבִים לַאֲכִילָה גְּמַר מְלָאכָה הֵן.

אָמְרוּ בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי אֵין אַתֶּם מוֹדִין לָנוּ בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁיִּיפָּדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. אַף פֵּירוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן כֵּן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַבְקִירָן וּלְפוֹטְרָן מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. תֹּאמְרוּ בְּפֵירוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַבְקִירָן וּלְפוֹטְרָן מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל אַף פֵּירוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן יָכוֹל הוּא לְהַבְקִירָן וּלְפוֹטְרָן מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. וְכִי סָלֵי תְאֵנִים וַעֲנָבִים לַאֲכִילָה שָׁמָּא אֵין יָכוֹל לְהַבְקִירָן לְפִטְרוֹ מִן מַעֲשֵׂר. הָדָא אָמַר סָלֵי תְאֵנִים לַאֲכִילָה וְסָלֵי עֲנָבִים לַאֲכִילָה גְּמַר מְלָאכָה הֵן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶן שֵׁינִי מִמָּקוֹם אַחֵר. תֹּאמְרוּ בְּפֵירוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶן שֵׁינִי מִמָּקוֹם אַחֵר. הָדָא פְשִׁטָא שְׁאֵילָה.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא רִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי יוֹנָתָן וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי עָלוּ לִירוּשָׁלֵם נִתְמַנּוּ לָהֶן פֵּירוֹת וּבִיקְּשׁוּ לִפְדּוֹתָן בִּגְבוּלִין. אָמַר לוֹן חַד סַבָּא אֲבוּכוֹן לָא הֲווֹן עָבְדִין כֵּן אֶלָּא מַפְקָן(ר"ן חוץ לַחוֹמָה וּפוֹדִין אוֹתָן שָׁם. סַבְתָּא הֲוָות סָבְרָה מֵימַר רוֹאִין אֶת הַמְּחִיצוֹת כִּילּוּ עוֹלוֹת. וְאִילֵּין רַבָּנִין הֲווֹן סָבְרִין מֵימַר אֵין רוֹאִין אֶת הַמְּחִיצוֹת כִּילּוּ עוֹלוֹת. סַבְתָּא הֲוָות סָבְרָה מֵימוֹר כְּרִבִּי לֵיעֶזֶר וְאִילֵּין רַבָּנִין סָבְרִין מֵימוֹר כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רִבִּי פִּינְחָס מְסָאֵב לָהּ וּפְדֵי לָהּ דּוּ חֻשַׁשׁ לְדֵין וּלְדֵין.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הֲלָכָה כְדִבְרֵי הַתַּלְמִיד. אָמַר רִבִּי זְעִירָה וּבִלְבַד בְּפֵירוֹת שֶׁהֵן טְבוּלִין לְדָמַיי. הָא דְמֵי עַצְמוֹ כְּבָר תְּפָשָׂתוּ מְחִיצָה.

הלכה ד

משנה: אֵילָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּפָנִים וְנוֹטֶה לַחוּץ אוֹ עוֹמֵד לַחוּץ וְנוֹטֶה לִפְנִים מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים כְּלִפְנִים. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. בָּתֵּי הַבַּדִּים שֶׁפְּתְחֵיהֶן לִפְנִים וַחֲלָלָן לַחוּץ אוֹ שֶׁפְּתְחֵיהֶן לַחוּץ וַחֲלָלָן לִפְנִים בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הַכֹּל כְּלִפְנִים וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים כְּלִפְנִים מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ לַחוּץ. הַלִּשְׁכוֹת בְּנוּיוֹת בַּקּוֹדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לַחוֹל תּוֹכָן חוֹל וְגַגּוֹתֵיהֶן קוֹדֶשׁ בְּנוּיוֹת בַּחוֹל וּפְתוּחוֹת לַקּוֹדֶשׁ תּוֹכָן קוֹדֶשׁ וְגַגּוֹתֵיהֶן חוֹל. בְּנוּיוֹת בַּקּוֹדֶשׁ וּבַחוֹל וּפְתוּחוֹת לַקּוֹדֶשׁ וְלַחוֹל תּוֹכָן וְגַגּוֹתֵיהֶן כְּנֶגֶד הַקּוֹדֶשׁ וְלַקּוֹדֶשׁ קוֹדֶשׁ. כְּנֶגֶד הַחוֹל וְלַחוֹל חוֹל.

הלכה: אָמַר רִבִּי לְעָזָר לַחוֹמָרִין. רִבִּי יוֹסֵי בְּעִי מַהוּ לַחוֹמָרִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הָדָא דְתַנִּינָן תַּמָּן בָּתֵּי הַבַּדִּין שֶׁפְּתְחֵיהֶן לִפְנִים וַחֲלָלָן לַחוּץ מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים כְּלִפְנִים. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. אֵין שׁוֹחֲטִין שָׁם קָדָשִׁים קַלִּין כְּלִפְנִים וְלֹא פּוֹדִין שָׁם מַעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּלַחוּץ. אֵין פְּתְחֵיהֶן לַחוּץ וַחֲלָלָן לִפְנִים מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים אֵין שׁוֹחֲטִין שָׁם קָדָשִׁים קַלִּים כְּלִפְנִים וְלֹא פּוֹדִין שָׁם מַעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּלַחוּץ.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא כֵּינִי מַתְנִיתָא תּוֹכָן קוֹדֶשׁ וְגַגּוֹתֵיהֶן (חוֹל) מִכְּנֶגֶד הַקּוֹדֶשׁ וְלַקּוֹדֶשׁ כְּלִקּוֹדֶשׁ מִכְּנֶגֶד הַחוֹל וְלַחוֹל חוֹל. בְּנוּיוֹת בַּקּוֹדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לַקּוֹדֶשׁ וְלַחוֹל תּוֹכָן קוֹדֶשׁ. בְּנוּיוֹת בַּחוֹל וּפְתוּחוֹת לַקּוֹדֶשׁ וְלַחוֹל תּוֹכָן חוֹל. הֵן דְּאַתְּ אָמַר תּוֹכָן קוֹדֶשׁ אוֹכְלִין שָׁם קָדָשִׁי קָדָשִׁים וְשׁוֹחֲטִין שָׁם קָדָשִׁים קַלִּין וְטָמֵא שֶׁנִּכְנַס לְשָׁם חַיָּיב.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב אֵין לוֹקִין אֶלָּא עַל אוֹרֶךְ מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וְשֶׁבַע וְעַל רוֹחַב מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ. וְהָתַנֵּי לִשְׁכָּה שֶׁהִיא בְנוּיָה בְּשִׁיווּי חוֹמַת הָעֲזָרָה אוֹכְלִין שָׁם קָדָשֵׁי קָדָשִׁים וְשׁוֹחֲטִין שָׁם קָדָשִׁים קַלִּים וְטָמֵא שֶׁנִּכְנַס לְשָׁם פָּטוּר. תִּיפְתָּר כְּהָדָא תַנֵּי אָמַר רִבִּי יוֹסֵי זוֹ מִשְׁנַת רִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים הִבְדִּילוּ הַכֹּל הַלִּשְׁכוֹת וְכָל הַלִּשְׁכוֹת הוֹלְכִין אַחַר פְּתְחֵיהֶן.

הלכה ה

משנה: מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלֵם וְנִיטְמָא בֵּין שֶׁנִּיטְמָא בְּאַב הַטּוּמְאָה בֵּין שֶׁנִּיטְמָא בִּוְלַד הַטּוּמְאָה בֵּין בִּפְנִים בֵּין בַּחוּץ בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בִּפְנִים. חוּץ מִשֶּׁנִּיטְמָא בְּאַב הַטּוּמְאָה בַּחוּץ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בַּחוּץ חוּץ מִשֶּׁנִּיטְמָא בִּוְלַד הַטּוּמְאָה בִּפְנִים.

הלכה: כְּתִיב כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵיתוֹ מַה נָן קַיָימִין אִם בְּרִיחוּק מָקוֹם כְּבָר כְּתִיב כִּי יִרְבֶּה מִמְּךָ. אִם בְּקֵירוּב מָקוֹם כְּבָר כְּתִיב וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף. אֶלָּא מַהוּ לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ לֹא תוּכַל לְפָדוֹתוֹ וּכְתִיב וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף.

תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא אָמַר אַב הַטּוּמְאָה דִּבֶּר תּוֹרָה וְוֹלַד הַטּוּמְאָה מִדִּבְרֵיהֶן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בֵּין זֶה בֵּין זֶה דִּבֶּר תּוֹרָה. וְקַשְׁיָא דְּבֵית שַׁמַּי עַל דְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בִּפְנִים חוּץ מִשֶּׁנִּיטְמָא בְּאַב הַטּוּמְאָה בַּחוּץ. מַה בֵּין וְוֹלַד טוּמְאָה בַּחוּץ וּבֵין אַב הַטּוּמְאָה בַּחוּץ זֶה וְזֶה דִּבֶּר תּוֹרָה הוּא. וַאֲפִילוּ עַל דִּבְרֵי בֵית הִלֵּל לֹא מַקְשִׁינָיא. דְּבֵית הִלֵּל אָמְרִין הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בַּחוּץ חוּץ שֶׁנִּיטְמָא בִּוְלַד הַטּוּמְאָה בִּפְנִים. מָה בֵּין וְוֹלַד הַטּוּמְאָה בִּפְנִים מָה בֵּין אַב הַטּוּמְאָה בִּפְנִים זֶה וְזֶה לֹא דִּבֶּר תּוֹרָה הוּא. לֹא הֲווֹ בָהּ רַבָּנִין אֶלָּא עַל דִּבֶּר קַפָּרָא.

וְקַשְׁיָא דִּבֶּר קַפָּרָא עַל דְּבֵית שַׁמַּי דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בִּפְנִים חוּץ מִשֶּׁנִּיטְמָא בְּאַב הַטּוּמְאָה בַּחוּץ. מָה בֵּין אַב הַטּוּמְאָה לִוְוֹלַד הַטּוּמְאָה בֵּין בַּחוּץ בֵּין בִּפְנִים. זֶה וְזֶה לֹא דִּבֶּר תּוֹרָה הוּא. שֶׁלֹּא אוֹמְרִים אֵינוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי נִכְנַס וְיוֹצֵא. מֵעַתָּה לֹא יִפָּדֶה שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים אֵינוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי נִכְנַס לִירוּשָׁלֵם וְנִפְדֶּה. בְּשָׁעָה שֶׁנִּיטְמְאוּ בִּפְנִים מְחִיצָה תּוֹפֶסְתּוֹ. בְּשָׁעָה שֶׁנִּיטְמָא בַּחוּץ אֵין מְחִיצָה תּוֹפֶסְתּוֹ. וַאֲפִילוּ עַל דִּבְרֵי הִלֵּל לַית הוּא מַקְשִׁינָיא. דְּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בַּחוּץ חוּץ מִשֶּׁנִּיטְמָא בִּוְלַד הַטּוּמְאָה בִּפְנִים. מַה בֵּין וְוֹלַד הַטּוּמְאָה בֵּין בַּחוּץ בֵּין בִּפְנִים זֶה וְזֶה לֹא מִדִּבְרֵיהֶן הוּא. בְּשֶׁהִכְנִיסָן עַל מְנַת שֶׁלֹּא תִתְפַּשְׁנוּ מְחִיצָה.

אָמַר רִבִּי זְעִירָה הָדָא אָמְרָה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי טָהוֹר שֶׁהִכְנִיסוֹ עַל מְנַת שֶׁלֹּא תִתְפַּשְׂנוּ מְחִיצוֹת אֵין מְחִיצָה תּוֹפֶסְתּוֹ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי טָהוֹר דְּבַר תּוֹרָה וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אֶלָּא כֵּינִי עָבַר וּפָדָה פָּדוּי.

רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמַיְא בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי נִיטְמָא חוּץ לִירוּשָׁלֵם וְנִכְנַס לֹא יֵצֵא שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִין רָאִינוּ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי נִכְנַס לִירוּשָׁלֵם וְיוֹצֵא. קוֹל יוֹצֵא לְיוֹצֵא. וְאֵין קוֹל יוֹצֵא לְפָדוּי.

רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא נִיטְמָא בִּוְלַד הַטּוּמְאָה וּפְדָיוֹ וְחָזַר וְנִיטְמָא בְּאַב הַטּוּמְאָה. נֹאמַר אִם הָיוּ הַמָּעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת קַיָימוֹת מְחַלֵּל עֲלֵיהֶן וְאִם לָאו אֵינוֹ מְחַלֵּל

עֲלֵיהֶן. וְאֵין לוֹקִין לֹא עַל הַמָּעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת וְלֹא עַל הַמָּעוֹת הַשְּׁנִיּוֹת. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי אַף לְלוֹקֵחַ כֵּן. אָמַר רִבִּי מָנָא מְחִיצָה תוֹפֶסֶת וְהַלּוֹקֵחַ תוֹפֵס. כְּשֵׁם שֶׁנֶּאֱמַר בִּמְחִיצָתָהּ כָּךְ נֶאֱמַר בְּלוֹקֵחַ.

הלכה ו

משנה: הַלּוֹקֵחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִיטְמָא יִיפָּדֶה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִיקָּבֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרִבִּי יְהוּדָה מָה אִם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ שֶׁנִּטְמָא הֲרֵי זֶה נִפְדֶּה. הַלּוֹקֵחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֶׁנִּיטְמָא אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפָּדֶה. אָמַר לָהֶן לֹא אִם אָמַרְתֶּם בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַצְמוֹ שֶׁכֵּן הוּא נִפְדֶּה בְּטָהוֹר וּבְרִחוּק מָקוֹם תֹּאמְרוּ בְּלָקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֶׁאֵינוֹ נִפְדֶּה בְּטָהוֹר וּבְרִיחוּק מָקוֹם. צְבִי שֶׁלָּקְחוֹ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וּמֵת יִיקָּבֵר עַל יְדֵי עוֹרוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יִיפָּדֶה. לְקָחוֹ חַי וּשְׁחָטוֹ וְנִטְמָא יִיפָּדֶה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יִיקָּבֵר. לְקָחוֹ שָׁחוּט וְנִטְמָא הֲרֵי הוּא לוֹ כְּפֵירוֹת. הַמַּשְׁאִיל קַנְקַן לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי אַף עַל פִּי שֶׁגָּבְפָן לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. זָלַף לְתוֹכָן סְתָם עַד שֶׁלֹּא גָבְפָן לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר מִשֶּׁגָּבְפָן קָנָה מַעֲשֵׂר. עַד שֶׁלֹּא גָבְפָן עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. מִשֶּׁגָּבְפָן מְקַדְּשׁוֹת כָּל שֶׁהֵן. עַד שֶׁלֹּא גָבְפָן תּוֹרֵם מֵאַחַת עַל הַכֹּל מִשֶּׁגָּבְפָן תּוֹרֵם מִכָּל אַחַת וְאַחַת. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים מְפַתֵּחַ וּמְעָרֶה לְגַת וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מְפַתֵּחַ וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְעָרוֹת. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִימָּכֵר סְתוּמוֹת אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמָּכֵר פְּתוּחוֹת לֹא יָצָא הַקַּנְקַן לְחוּלִּין. וְאִם רָצָה לְהַחֲמִיר עַל עַצְמוֹ לִמְכוֹר בְּמִידָּה יָצָא הַקַּנְקַן לְחוּלִּין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ חֲבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ חוּץ מִקַּנְקַנֶּיהָ יָצָא הַקַּנְקַן לְחוּלִּין.

הלכה: מַה טַעְמָא דְּרִבִּי יוּדָה. כֶּסֶף רִאשׁוֹן וְלֹא כֶסֶף שֵׁינִי. אֶלָּא מִן מָה דְּאִינּוּן מֵתִיבִין לֵיהּ מִקַּל וָחוֹמֶר הוּא מוֹתִיב לוֹן מִקַּל וָחוֹמֶר.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן צְבִי עָשׂוּ כְּקִדְּשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת לִטְעוֹן הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה בְּהֵמָה טְמֵיאָה מַהוּ שֶׁתִּיטְעַן עֲמָדָה וְהַעֲרָכָה. אָמַר לֵיהּ אִילּוּלֵי דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן חַיָּה טְהוֹרָה אֵינָהּ טְעוּנָה עֲמָדָה וְהַעֲרָכָה בְּהֵמָה טְמֵיאָה לֹא. אָמַר רִבִּי הִילָא וְתַנֵּי כֵן וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְעֶרְכֶּךָ. מַה בְּהֵמָה טְמֵיאָה מְיוּחֶדֶת שֶׁשָּׁוָה שְׁעַת פִּדְיוֹנָהּ לִשְׁעַת הֶקְדֵּישָׁהּ. אַף אֲנִי אַרְבֶּה אֶת הַמִּיתָה שֶׁשָּׁוָה שְׁעַת פִּדְיוֹנָהּ לִשְׁעַת הֶקְדֵּישָׁהּ. וּמוֹצִיא אֶת שֶׁאָמַר הֲרֵי זֶה הֶקְדֵּשׁ וּמֵיתָה שֶׁלֹּא שָׁוּוּת שְׁעַת פִּדְיוֹנָהּ לִשְׁעַת הֶקְדֵּישָׁהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן חֲמוֹר מוֹעָלִין בָּהּ וּבַחֲלָבָהּ. וְחָלָב לָאו כְּמֵיתָה הִיא. וְכָל שֶׁהוּא טָעוּן פִּדְיוֹן מוֹעָלִין בּוֹ. אֵין תִּיפְתְּרִינֵיהּ לְשֵׁם הֵילְכוֹת מִיתָה לֹא יָכִיל דְּתַנִּינָן חֲמוֹר. אָמַר רִבִּי חֲנִינָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא תִּיפְתָּר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת אֵין טָעוּנִין עֲמָדָה וְהַעֲרָכָה. אָמַר לֵיהּ אֵין כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן לָמָּה לִי חֲמוֹר אֲפִילּוּ שְׁאָר כָּל בְּהֵמָה.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא אָמְרָה תוֹרָה פּוֹרְטֵיהוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכוֹנְסֵהוּ בִּגְבוּלִין מַה בְּמִקְדָּשׁ יָצָא קַנְקַן לְחוּלִּין. אַף בִּגְבוּלִין נִתְפַּשׁ קַנְקַן מַעֲשֵׂר.

רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִם עַד שֶׁלֹּא נָפַן קָרָא שֵׁם לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר קַנְקַן. מִשֶּׁנָּפַן קָרָא שֵׁם קָנָה מַעֲשֵׂר קַנְקַן. עַד שֶׁלֹּא נָפַן קָרָא שֵׁם עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. אִם מִשֶּׁנָּפַן קָרָא שֵׁם מְקַדְּשׁוֹת כָּל שֶׁהֵן. אִם עַד שֶׁלֹּא נָפַן קָרָא שֵׁם תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֹּל מִשֶּׁנָּפַן קָרָא שֵׁם תּוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁל יַיִן אֲבָל בְּשֶׁלְשֶׁמֶן בֵּין עַד שֶׁלֹּא נָפַן בֵּין שֶׁנָּפַן לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר קַנְקַן. בֵּין עַד שֶׁלֹּא נָפַן בֵּין מִשֶּׁנָּפַן עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. בֵּין עַד שֶׁלֹּא נָפַן בֵּין שֶׁנָּפַן תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֹּל.

אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה וְקִשְׁיָא עַל דְּבֵית שַׁמַּי מָה בֵּינָהּ לַחֲמִשָּׁה שַׁקִּין בְּגוֹרֶן. אִילּוּ חֲמִשָּׁה שַׁקִּין בְּגוֹרֶן שֶׁמָּא אֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר עַל הָרִאשׁוֹנָה הוּשְׁבָה. רִבִּי בָּא אָמַר עַל הַשְּׁנִייָה.

אָמַר רְבִיעִית חוּלִּין יֵשׁ לִי בְּחָבִית זוֹ יָצָא קַנְקַן לְחוּלִּין. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ חָבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ חוּץ מִקַּנְקַנָּהּ יָצָא קַנְקַן לְחוּלִּין.

פרק ד

הלכה א

משנה: הַמּוֹלִיךְ פֵּירוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מִמְּקוֹם הַיּוֹקֶר לִמְקוֹם הַזּוֹל אוֹ מִמְּקוֹם הַזּוֹל לִמְקוֹם הַיּוֹקֶר פּוֹדֵיהוּ כְּשַׁעַר מְקוֹמוֹ. הַמֵּבִיא פֵּירוֹת מִן הַגּוֹרֶן לָעִיר כַּדֵּי יַיִן מִן הַגַּת לָעִיר הַשְׁבָּח לַשֵּׁנִי וְיִצִיאָה מִבֵּיתוֹ. פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּשַׁעַר הַזּוֹל כְּמוֹ שֶׁהַחֲנָוָנִי לוֹקֵחַ לֹא כְּמוֹת שֶׁהוּא מוֹכֵר כְּמוֹת שֶׁהַשּׁוּלְחָנִי פּוֹרֵט לֹא כְּמוֹת שֶׁהוּא מְצָרֵף. אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אַכְסָרָה אֶת שֶׁדָּמָיו יְדוּעִין נִפְדֶּה עַל פִּי אֶחָד וְאֶת שֶׁאֵין דָּמָיו יְדוּעִין נִפְדֶּה עַל פִּי שְׁלֹשָׁה. כְּגוֹן הַיַּיִן שֶׁקִּיסֵּס וּפֵירוֹת שֶׁהִרְקִיבוּ וּמָעוֹת שֶׁהֶחֱלִיאוּ.

הלכה: הַמּוֹלִיךְ פֵּירוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי כו׳. אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא אָמְרוּ אֶלָּא הַמּוֹלִיךְ הָא כַתְּחִילָּה אָסוּר. וּבְפֵירוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֲבָל בְּפֵירוֹת שֶׁהֵן טְבוּלִין לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי אַפִּילּוּ לְכַתְּחִילָּה מוּתָּר. כְּהָדָא רִבִּי הֲוָה לֵיהּ פֵּירִין הָכָא וּפֵירִין בְּבוֹתְנִיין וַהֲוָה קְבַע מַעְשְׂרָא דְּהָכָא תַּמָּן וּמְפָרֵק לוֹן בְּשַׁעֲרָה דְתַמָּן.

תַּנֵּי בֵּין בְּיוֹקֶר וְהוּזְלוּ בֵּין בְּזוֹל וְהוּקְרוּ. נִיחָא בְּיוֹקֶר וְהוּזְלוּ. בְּזוֹל וְהוּקְרוּ. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲרִים עָלָיו וּלְפוֹטְרוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ.

תַּנֵּי אַבָּא (בַּר) חִילְפַּיי בַּר קִרְיָיא אָמַר בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּוַדַּאי אֲבָל בִּדְמַאי בֵּין בְּיוֹקֶר וְהוּזְלוּ בֵּין בְּזוֹל וְהוּקְרוּ מוֹכְרוֹ בְזוֹל. לָמָּה מִשּׁוּם שֶׁנִּרְאֶה לְהִימָּכֵר בְּזוֹל אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. הֲרֵי הוֹקִירוּ מְקוֹמוֹ. אֵין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ הֲרֵי הוֹקִירוּ. אֵין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁנִּרְאֶה לְהִימָּכֵר בְּזוֹל אֲפִילּוּ כֵן נִרְאֶה לְהִימָּכֵר בְּזוֹל. כְּהָדָא רִבִּי חִייָה בַּר וָוא הֲוָה בְּרוֹמֵי וְחָמְתִין מְפָרְקִין אִילֵּין נִיקְלָוְסְיָא דְּהָכָא תַּמָּן כְּשַׁעֲרָה דְהָכָא. אָמַר מָאן דְּהוֹרֵי לוֹן חִילְפַּיי בַּר קִירְוָיָא אוֹרֵי לוֹן.

תַּנֵּי מְשׁוֹתֵכֵר הוּא אָדָם עַד שֶׁקָּל. מְשׁוֹתֵכֵר הוּא אָדָם עַד רְבִיעִית. הֵיךְ עֲבִדָא דִּינָרָא הָכָא בְתַרִין אֲלָפִין וּבְאַרְבְּאֵל בִּתְרִין אֲלָפִין וְלֶקֶן וְהוּא בָּעֵי מִיתֵּן חֲמִשִּׁים רִיבּוֹא וּמֵיסוּק. דִּיהַב לֵיהּ הָכָא בִּתְרִין אֲלָפִין וּבְאַרְבְּלִין בִּתְרִין וְלֶקֶן.

תַּנֵּי אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי לְשֵׁם שֵׁינִי אֶלָּא לְשֵׁם חוּלִין. רִבִּי שָׁאוּל בָּעֵי הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיוּ הַכֹּל יוֹדְעִין בּוֹ שֶׁהוּא שֵׁינִי. אֲפִילּוּ כֵן. תַּנֵּי אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֶלָּא בְּמִין עַל מִינוֹ. דִּלְמָא כֵן מַה נָן אָמְרִין פּוֹדִין מִן הַחִיטִּין עַל הַשְּׂעוֹרִין וּמִן הַשְּׂעוֹרִין עַל הַחִטִּין לָכֵן צְרִיכָה. אֲפִילּוּ מִן הָאַגְּרוֹ עַל הַשַּׁמְּתִית. וּמִן הַשַּׁמְּתִית עַל הָאַגְּרוֹ.

אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה רִבִּי הָיָה לוֹקֵחַ קִישׁוּאִין בְּכוֹרוֹת לַמַּלְכוּת וְקוֹבֵעַ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלָּהֶן עַל כָּל עוֹקֶץ וְעוֹקֶץ. רָאָה אוֹתָן כְּיִלּוּ הֵן חֲתוּכוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי שְׁלֵימוֹת וְאַתְּ אָמַרְתְּ חֲתִיכוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְיֵאוּת אִילּוּ שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ שׁוּתָפִין בְּקִישׁוּאִין אַחַת לְזֶה חֵלֶק אֶחָד וְלָזֶה שְׁנֵי חֲלָקִים. שֶׁמָּא הוּא אוֹמֵר לוֹ טוֹל חֶלְקְךָ וַאֲנִי חֶלְקִי. אֶלָּא עַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה נִמְכַּר בְּיוֹקֶר. וְהָכָא עַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה נִמְכַּר בְּיוֹקֶר. כְּהָדָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רִבִּי הֲוָה מַפְקִיד עַל אִילֵּין דְּרוֹמַיָּא דַּהֲווֹן מְזַלְזְלִין בֵּהּ. נַסְתּוֹן בַּר קַפְּרָא וְקַרְטָטָא קוֹמוֹי אָמַר לֵיהּ טָב הוּא כְּלוּם. עַד כְּדוֹן מִילָּה מְקַרְטָטָה וְלָא טָבָא מִילָּה מְקַרְטָטָה וְטָבָה.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה בְּשָׁווֹי. וְאָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה זֶה שֶׁהוּא מְחַלֵּל לֹא יְהֵא מְחַלֵּל עַל חֲצִי פְרוּטָה שֶׁלֹּא יְהֵא כְמְחַלֵּל עַל אַסִּימוֹן. אֶלָּא עַד שָׁוֶה פְרוּטָה.

אָמַר רִבִּי אִימִּי כָּמָּה עָלַל קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְאִינּוּן אָמְרֵי פּוּק וְאִישְׁתַּלַּם כְּהָדֵין תַּנָּיָיה פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בְּשַׁעַר הַזּוֹל וְלֹא בְשַׁעַר הַיּוֹקֶר כְּמוֹת שֶׁחֲנָוָנִי לוֹקֵחַ לֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מוֹכֵר. כְּמוֹת שֶׁהַשּׁוּלְחָנִי פּוֹרֵט לֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מְצָרֵף. עַד כְּדוֹן דָּבָר מְרוּבֶּה הָיָה דָבָר מְמוּעָט. אֲפִילּוּ כֵן כְּמוֹת שֶׁהַחֲנָוָנִי לוֹקֵחַ לֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מוֹכֵר. כְּמוֹת שֶׁהַשּׁוּלְחָנִי פּוֹרֵט לֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מְצָרֵף.

רִבִּי נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב מְחַוֵּי חוֹתֶל לְנַגָּרָא וּמְפָרֵק עַל פּוֹמֵיהּ. רִבִּי יַנַּאי מְחַוֵּי רוֹבַע חִטִּין לְחִיטוֹנָיָא וּמְפָרֵק עַל פּוֹמֵיהּ. רִבִּי סִימוֹן חֲוֵוי פֵּירִין לְרִבִּי חִלְקִיָּה. אָמַר לֵיהּ. בְּשָׁוֵויהֶן.

אָמַר לֵיהּ. כֵּן. אָמַר רִבִּי חִלְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי סִימוֹן. אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַל פִּי הַשּׁוֹטִין. רִבִּי פִּינְחָס חֲוִוי פֵּירִין לְגַרְסָה. אָמַר לֵיהּ. בְּשָׁוֵייהֶן. אָמַר לֵיהּ. הָכֵין אָמַר רִבִּי חִלְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי סִימוֹן אֵין פּוֹדִין עַל פִּי הַשּׁוֹטִין. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי כַּמָּה בַּר נַשׁ בָּעֵי בְּטַהֲרָה טָהוֹרָה בִּתְקוּפַת תַּמּוּז בָּתַר בַּלָּנֵי מַסִּיק לְזוֹרֵייהּ וּמֵיתֵייהּ פְּרִיטִין וּמִיפְרְקִינֵיהּ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה כַּמָּה בַּר נַשׁ בָּעֵי בָּעֲרוּבְתָא בְּפַתֵּי רַמְשָׁא מִנְשַׁייָא קַלְעָן וּמַעֲבִיר עֲלֵיהֶן וּמֵיתֵי פְּרִיטִין וּמַפְרְקִינֵהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר גַּדְיָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר בּוּן מַנִּיחָן עָלָיו עַד שֶׁיִּכְמוֹשׁוּ וּפוֹדֶה אוֹתָן מוֹצָאֵי שַׁבָּת מֵיָד.

רִבִּי מָנָא הֲוָה לֵיהּ מְשָׁח וְאַחְתֵּיהּ לְעַכּוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא אִין הַהוּא מִישְׁחָךְ דְּבֵית מַעֲקָה קַיֶּים הָא עִנָּתָךְ דְּנִיפְרְקִינֵיהּ דִּלָּא טָב שִׁיתָא מָנֵי.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַל פִּי שִׁלשָׁה לְקוּחוֹת וַאֲפִילוּ אֶחָד מֵהֶן גּוֹי. אֲפִילוּ אֶחָד מֵהֶן בַּעַל. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי שְׁנֵיהֶם גּוֹיִם לֹא שְׁנֵיהֶן בְּעָלִים לֹא אֶחָד גּוֹי וְאֶחָד בַּעַל לֹא. אֶלָּא לְצָדָדִין אִיתְאֲמַרַת.

הלכה ב

משנה: בַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאֶחָד אוֹמֵר בְּסֶלַע בַּעַל הַבַּיִת קוֹדֵם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. בַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאֶחָד אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאִיסָּר אֶת שֶׁל סֶלַע וְאִיסָּר קוֹדֵם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף עַל הַקֶּרֶן. הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ בֵּין שֶׁנִּיתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה.

הלכה: וְאֵין חוֹמְשׁוֹ שֶׁלְּזֶה מְרוּבֶּה עַל תּוֹסֶפְתּוֹ שֶׁלְּזֶה. אָמַר רִבִּי אַבִּין שַׁנְייָא הִיא שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲרִים עָלָיו וּלְפוֹטְרוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ.

שֶׁלְּסֶלַע וְאִיסָּר קוֹדֵם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף עַל הַקֶּרֶן. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי סִימַיי כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין בְּקַרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין בְּחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הָתִיב רִבִּי בָּא בַּר מָמָל וְהַתַּנִּינָן חָמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן. וְנִיתְנֵי שֵׁשׁ עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי סִימַאי וְקַרְנוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְשֶׁבַע עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְחוּמְשׁוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שָׁוֶה פְּרוּטָה. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֵין קַרְקַע נִקְנֵה בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. וְעוֹד מִן הָדָא מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין דָּמָיו יְדוּעִין דַּייוֹ שֶׁיֹּאמַר הוּא וְחוּמְשׁוֹ מְחוּלָּל עַל הַסֶּלַע הַזֶּה. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי קִרִיסְפָּא רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא בְּסֶלַע שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי הִיא מַתְנִיתָא. אִי אֶיפְשָׁר שֶׁלֹּא יְהֵא שָׁם חוּלִּין כָּל שֶׁהֵן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הֶקְדֵּשׁ שֶׁפְּדָייוֹ יוֹתֵר עַל דָּמָיו תְּפַס אֶת הַכֹּל. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁפְּדָייוֹ יוֹתֵר עַל דָּמָיו לֹא תָפַס אֶת הַכֹּל. מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ מַה בֵּין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי אִימִּי שֶׁכֵּן אָדָם מָצוּי

לְהֵיוֹת מַרְבֶּה בְּהֶקְדֵּישׁוֹ. רִבִּי זְעִירָא בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי נִבְדַּק אוֹתוֹ הָאִישׁ וְאָמַר לֹא לְכָךְ נִתְכַּוַּונְתִּי. אָמַר לֵיהּ לְכְשֶׁיְּבַדּוֹק.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי כְּמָאן דְּאָמַר אֵינוֹ כִּנְכָסָיו. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר כִּנְכָסָיו הוּא. מָה בֵּין הֶקְדֵּשׁ וּמָה בֵּין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא כֵן כְּבָר אִיתְמַר טַעֲמָא שֶׁכֵּן אָדָם מָצוּי לְהֵיוֹת מַרְבֶּה בְּהֶקְדֵּישׁוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הֶקְדֵּשׁ פְּדָיָיוֹ וְלֹא הוֹסִיף חוֹמֶשׁ הֲרֵי זֶה פָּדוּי. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁפְּדָיָיוֹ וְלֹא הוֹסִיף חוֹמֶשׁ הֲרֵי זֶה אֵינוֹ פָּדוּי. מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ וּמַה בֵּין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי הִילָא הֶקְדֵּשׁ יֵשׁ לוֹ תוֹבָעִין. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֵין לוֹ תוֹבָעִין. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי כְּמָאן דְּאָמַר אֵינוֹ כִּנְכָסָיו. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר כִּנְכָסָיו הוּא. מַה בֵּין הֶקְדֵּשׁ וּמַה בֵּין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְלֹא כְּבָר אִיתְמַר טַעֲמָא הֶקְדֵּשׁ יֵשׁ לוֹ תוֹבָעִין. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֵין לוֹ תוֹבָעִין.

הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלּוֹ מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ בֵּין שֶׁנִּיתַּן לוֹ מַתָּנָה. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי מֵאִיר דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֵין מַתָּנָה כְּמֶכֶר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא תִּיפְתָּר בְּפֵירוֹת שֶׁהֵן טְבוּלִין לְמַעֲשֵׂר. וְהָתַנִּינָן הַפּוֹדֶה נָטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ. אִית לָךְ מֵימַר בְּפֵירוֹת שֶׁהֵן טְבוּלִין (לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וְהָתַנִּינָן) לְנָטַע רְבָעִי. לֹא לְנָטַע רְבָעִי עַצְמוֹ. בְּרַם הָכָא מֵעֲשֵׂר הֲוֵי סוֹפָךְ מֵימוֹר.

הלכה ג

משנה: מַעֲרִימִין עַל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי כֵּיצַד אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵירוֹ לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים לְעַבְדּוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים הֵילָךְ מָעוֹת הָאֵלּוּ וּפְדֵה לָךְ אֶת מַעֲשֵׂר זֶה. אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ כֵּן לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַקְּטַנִּים לְעַבְדּוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ. הָיָה עוֹמֵד בְּגוֹרֶן וְאֵין בְּיָדוֹ מָעוֹת אוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ הֲרֵי הַפֵּירוֹת הָאֵלּוּ נְתוּנִין לָךְ מַתָּנָה וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר לוֹ הֲרֵי הֵן מְחוּלָּלִין עַל מָעוֹת שֶׁבַּבַּיִת.

הלכה: רִבִּי אָבוּן אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. חַד אָמַר לָמָּה מַעֲרִימִין עָלָיו מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בּוֹ בְּרָכָה. וְחָרָנָה אָמַר לָמָּה פּוֹדִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַזּוֹל מִפְּנֵי שֶׁכָּתוּב בּוֹ בְּרָכָה.

מַה נָן קַיָימִין אִם בְּשֶׁאָמַר לוֹ צֵא וּפְדֵה לִי שְׁלוּחוֹ הוּא. צֵא וּפְדֵה לָךְ שֶׁלּוֹ הֵן. אֶלָּא כִּי נָן קַיָימִין בְּשֶׁאָמַר לוֹ פְּדֵה לִי מִשֶּׁלְךָ פְּדֵה לָךְ מִשֶּׁלִּי. וְתַנֵּי כֵן פְּדֵה לִי מִשֶּׁלְךָ פְּדֵה לָךְ מִשֶּׁלִּי אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּל מַעֲשֵׂר שֶׁאֵינוֹ הוּא וּפְדְיוֹנוֹ מִשֶּׁלּוֹ אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ מִמַּעֲשְׂרוֹ חֲמִישִׁיתוֹ יוֹסִיף עָלָיו. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הוּא וּפְדְיוֹנוֹ מִשֶּׁלּוֹ.

מַה נָן קַיָימִין אִם בִּגְדוֹלָה זָכַת בְּסֵימָנִין. אִם בִּקְטַנָּה קְטָן זָכָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר הַקָּטָן תּוֹרֵם. אָמַר לֵיהּ וַאֲפִילּוּ כְמָאן דְּאָמַר הַקָּטָן תּוֹרֵם קְטָן זָכָה. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן נִיחָא דְּתַמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב כָּל שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ אֲגוּז וּמַשְׁלִיכוֹ צָרוֹר וְהוּא נוֹטְלוֹ. הַמּוֹצִיא בְיָדוֹ כְּמוֹצֵיא בְאַשְׁפָּה. אֲגוּז וְהוּא נוֹטְלוֹ צָרוֹר וְהוּא מַשְׁלִיכוֹ גְּזֵילוֹ גָּזֵל מִפְּנֵי דַרְכֵי שָׁלוֹם. אֲגוּז וּצְרוֹר וְהוּא נוֹטְלָן וּמַצְנִיעָן וּמֵבִיאָן לְאַחַר זְמָן גְּזֵילוֹ גָּזֵל גָּמוּר. זָכָה לְעַצְמוֹ אֲבָל לֹא לַאֲחֵרִים. רַב הוּנָא אָמַר כְּשֵׁם שֶׁהוּא זוֹכֶה לְעַצְמוֹ כְּךְ הוּא זוֹכֶה לַאֲחֵרִים. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאֵין מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה. דִּכְתִיב כִּי יִתֵּן אִישׁ. מַתָּנַת אִישׁ מַתָּנָה וְאֵין מַתָּנַת קָטָן מַתָּנָה דִּבְרֵי חֲכָמִים. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לְעוֹלָם אֵין גְּזֵילוֹ גָּזֵל גָּמוּר עַד שֶׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הָדָא דְתֵימָר לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ בְּדִין אֲבָל לְהָבִיא קָרְבַּן שְׁבוּעָה כָּל עַמָּא מוֹדֵיי עַד שֶׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. בְּרַם כְּרַבָּנִין דְּהָכָא (בְּשֵׁם) רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי מַעֲתָּה אֲפִילּוּ לְעַצְמוֹ לֹא יִזְכֶּה דִּכְתִיב אֶל רֵעֵהוּ עַד שֶׁיְּהֵא כְרֵעֵהוּ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק פָּתַר לָהּ בְּשִׁיטַּת אַפִּיּוֹטוֹת. דְּתַנִּינָן תַּמָּן אַפִּיּוֹטוֹת מִקְחָן מִקַּח וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בְּמַטְלְטְלִין. וְהָתַנִּינָן אֲבָל אֵינוֹ מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין כָּאן בְּקָטָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת כָּאן בְּקָטָן שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת. תַּמָּן תַּנִּינָן הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשִׁילְּחָהּ לוֹ בְיַד בְּנוֹ בְיַד עַבְדּוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁהָעֶבֶד זָכָה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. אָמַר רִבִּי לְעָזָר תִּיפְתָּר בְּעֶבֶד עִבְרִי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילּוּ תִּיפְתְּרִינֵיהּ בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ פְּתַח לָהּ וְהִיא בָּאָה מֵאֵילֶיהָ. וְתַנֵּי כֵן הִנְהִיגָה הַמְשִׁכְיָהּ קָרָא לָהּ וּבָאת אֲחָרָיו נִתְחַייֵב לָהּ לְשַׁלֵּם כְּשׁוֹאֵל.

רִבִּי זְעִירָא שָׁמַע לָהּ מִן הָכָא אֲבָל אֵינוֹ מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁאֵין יָדָן כְּיָדוֹ. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין הָעֶבֶד זָכָה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי מֵאִיר דְּרִבִּי מֵאִיר עֶבִיד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ. וְהָתַנֵּי אִשְׁתּוֹ. רִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס תִּיפְתָּר כְּהָדֵין תַּנָּיָיה דְתַנֵּי אִשְׁתּוֹ אֵינָהּ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר אִשְׁתּוֹ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וְהָדֵין תַּנָּיָיה רִבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד הָעֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ וְלֹא יַד הָאִשָּׁה כְּיַד בַּעֲלָהּ.

בָּרְאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹשִׁין כֵּן בְּמַעוֹת. הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָן וּבוֹרְחִין. הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ עוֹשִׁין בְּפֵירוֹת. אַף עַל פִּי כֵן הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָן וְאוֹכְלִין אוֹתָן. הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא מְזַכֶּה לוֹ אֶחָד מֵעֲשָׂרָה לְקַרְקַע. רִבִּי אִינְיָיא בַּר סִיסֵי סְלַק גַּבֵּי רִבִּי יוֹנָה אֲמַר לֵיהּ אֶפְרוֹק לְךְ בְּהָדָא סִילְעָא. אָמַר אִי בָּעֵא מִינַּס נַסָּא חָזַר וְנַסְתָּה מִינֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כַּד שְׁעָרִית דַּעְתֵּיהּ דְּאִילּוּ נַסְתָּהּ לָא הֲוָה אָמַר לִי כְּלוּם לְפוּם כֵּן יְהֵבַת יָתָהּ לָהּ.

הלכה ד

משנה: מַשַּׁךְ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר בְּסֶלַע וְלֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בִּשְׁתַּיִם נוֹתֵן לוֹ בְּסֶלַע וּמִשְׁתַּכֵּר בְּסֶלַע וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ. מַשַּׁךְ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר בִּשְׁתַּיִם וְלֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּסֶלַע נוֹתֵן לוֹ סֶלַע מֵחוּלְיָו וְסֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה עַם הָאָרֶץ נוֹתֵן לוֹ מִדְּמָיו. הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְלֹא קָרָא שֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר דַּיָּיו. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. הָיָה מְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עִיסְקֵי גִיטָּהּ קִידּוּשֶׁיהָ נָתַן לָהּ קִידּוּשֶׁיהָ וְלֹא פֵּירַשׁ רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר דַּיָּיו וְרִבִּי יוּדָה אוֹמֵר צָרִיךְ לְפָרֵשׁ.

הלכה: מַתְנִיתָא דְּלֹא כְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּתַנִּינָן רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְעוֹלָם מְשִׁיכָתוֹ שֶׁלְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי הִיא פְּדִיוֹנוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אֵין מוֹסִיפִין חוֹמֶשׁ עַל הַסֶּלַע הַשְּׁנִיָּיה. וְהָיָה רִבִּי לָעְזָר מִסְתַּכֵּל בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ מָה אַתְּ מִסְתַּכֵּל בִּי. אַף רִבִּי הִילָא מוֹדֵי בָּהּ כַּיי דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵינוֹ הוּא וּפִדְיוֹנוֹ מְשֻׁלָּשׁ אֵינוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ.

מַהוּ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ זֶה גִּיטֵּיךְ וְזֶה קִידּוּשָׁךְ וְהָכָא זֶה פִּידְיוֹן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי.

רִבִּי זְעִירָא חַיָּיה בַּר בּוּן אָדָא בַּר תַּחְלִיפָא בְּשֵׁם רַב הוֹשַׁעְיָה מַה פְלִיגִין בְּשֶׁהִפְלִיגוּ דַעְתָּן לְעַנְיִינוֹת אֲחֵרִים אֲבָל אִם הָיוּ עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָין גָּט הוּא.

רִבִּי חַגַּי בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי כְּרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי נָתָן כְּרִבִּי יוּדָה דְּתַנִּינָן תַּמָּן אֵיפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ. אֶלָּא הָא לְךָ וְתֵן לָהּ אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי דְּתַנֵּי אָמְרָה הָבֵא לִי גִיטִּי וְהָלְךְ וְאָמַר לוֹ אִשְׁתְּךָ אָמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גִיטִּי הוֹלִיכוֹ לָהּ וּנְתָנוֹ לָהּ זַכָּה לָהּ הִתְקַבֵּל לָהּ. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר דִּבְרֵי רִבִּי. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר הוֹלִיכוֹ לָהּ וּנְתָנוֹ לָהּ אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. זַכָּה לָהּ וְהִתְקַבֵּל לָהּ אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. רִבִּי אוֹמֵר בְּכוּלָּן לֹא יַחֲזִיר עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ אֵי אֶיפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ אֶלָּא שֶׁתּוֹלִיכִי לָהּ. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי. הָא לָךְ מִדִּיבּוּרִי אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי נָתָן. הָא לָךְ מִדִּיבּוּרָא אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. רִבִּי חוּנָא אָמַר נַעֲשָׂה שְׁלוּחוֹ וּשְׁלוּחָהּ. אִיסָּה אָמַר כּוּלְּהוֹן דְּתַנִּינָן שְׁלוּחוֹ וּשְׁלוּחָהּ מְגוּרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוּרֶשֶׁת. אָמַר לֵיהּ וּמָה בְיָדֵךְ. וְאָמַר רִבִּי זְעִירָא חַיָּיה בַּר בּוּן אָדָא בַּר תַּחְלִיפָא בְּשֵׁם רַב הוֹשַׁעְיָה מַה פְלִיגִין בְּשֶׁהִפְלִיגוּ דַעְתָּן לְעַנְיִינִים אֲחֵרִים אֲבָל אִם הָיוּ עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עִנְיָין גָּט הוּא. וְהָכָא אֲפִילּוּ הֵן עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ הָעִנְיָין הִיא הַמַּחְלוֹקֶת.

רִבִּי עֻזְרָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא אַף לְעִנְיָין מַתָּנָה כֵּן. אָדָם עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַבֵּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. אָמַר לֵיהּ תַּמָּן הַתּוֹרָה זִיכַּת אוֹתָהּ בְּגִיטָּהּ וְהִיא עוֹשָׂה שְׁלִיחַ לְקַבֵּל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁלָּהּ. אִית לָךְ מֵימַר בְּמַתָּנָה אָדָם עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַבֵּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לְיִתֵּן מַתָּנָה לַחֲבֵירוֹ וּבִיקֵּשׁ לַחֲזוֹר

בּוֹ חוֹזֵר בּוֹ. קָם רִבִּי יוֹסֵי עִם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי אָמַר לֵיהּ וְהֵינוֹ הִין צָדֶק. אָמְרִין בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הִין צָדֶק הָוָה.

הלכה ה

משנה: הַמְּנִיחַ אִיסָּר וְאָכַל עָלָיו חֻצְיוֹ וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּפוֹנְדְיוֹן אוֹכֵל עָלָיו עוֹד אִיסָּר. הַמְּנִיחַ פּוֹנְדְיוֹן וְאָכַל עָלָיו חֻצְיוֹ וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּאִיסָּר אוֹכֵל עָלָיו עוֹד פְּלָג. הַמְּנִיחַ אִיסָּר שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אוֹכֵל עָלָיו אַחַד עָשָׂר אִיסָּר וְאֶחָד מִמֶּאָה בְּאִיסָּר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הַכֹּל עֲשָׂרָה וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּוַדַּאי אַחַד עָשָׂר וּבְדָמַאי עֲשָׂרָה.

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי חִייָה שְׁנֵי אִיסָּרִין פּוֹנְדְיוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן הַמְּנִיחַ אִיסָּר וְאָכַל עָלָיו חֻצְיוֹ וְהָלַךְ לוֹ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּפוֹנְדְיוֹן אוֹכֵל עָלָיו עוֹד אִיסָּר. שְׁמוּאֵל אָמַר לָא מָצֵייָא תַנְייֵהּ. אִין יְסַב חַד לְעֲשָׂרָה צָרִיךְ לְמֵיסַב חָדָא לְמָאת. אִין יְסַב חָדָא לְמָאת. צָרִיךְ לְמֵיסַב חָדָא לְאֶלֶף. אִין יְסַב חָדָא לְאֶלֶף. צָרִיךְ מֵיסַב חָדָא לַעֲשָׂרָה אֲלָפִין. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים בְּוַדַּאי אַחַד עָשָׂר וּבְדָמַאי עֲשָׂרָה. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא בֵּין בְּדָמַאי בֵּין בְּוַדַּאי אַחַד עָשָׂר הֵן. הוֹרֵי רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי שָׁלוֹם כְּהָדָא דְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא. בֵּית שַׁמַּאי כְּרִבִּי לִיעֶזֶר דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר הַנָּאֳמָן עַל הַשֵּׁינִי נֶאֱמָן עַל הָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא עָשׂוֹ אוֹתוֹ כְּתוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים. מַה תּוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים נֶאֱכֶלֶת בְּטָהֳרָה וּפְטוּרָה מִדְּמַיי אַף זֶה נֶאֱכַל מִשֵּׁם שֵׁינִי וּפָטוּר מִן הָרִאשׁוֹן. אָתָא רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר הִיא.

הלכה ו

משנה: כָּל הַמָּעוֹת הַנִּמְצָאִין הֲרֵי אֵילּוּ חוּלִּין וַאֲפִילּוּ דֵינָרֵי זָהָב עִם הַכֶּסֶף וְעִם הַמָּעוֹת. מָצָא בְּתוֹכָן חֶרֶשׁ וְכָתוּב עָלָיו מַעֲשֵׂר הֲרֵי זֶה מַעֲשֵׂר. הַמּוֹצִיא כֵּלִי וְכָתוּב עָלָיו קָרְבָּן רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה שֶׁל חֶרֶשׁ הוּא חוּלִּין וּמָה שֶׁבְּתוֹכוֹ קָרְבָּן וְאִם הָיָה שֶׁל מַתֶּכֶת הוּא קָרְבָּן וּמָה שֶׁבְּתוֹכוֹ חוּלִּין. אָמְרוּ לוֹ אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהָיוֹת כּוֹנְסִין חוּלִּין בְּקָרְבָּן. הַמּוֹצִיא כֵּלִי וְכָתוּב עָלָיו קו"ף קָרְבָּן מ"ם מַעֲשֵׂר דַּלִּי"ת דְּמַאי טִי"ת טֵבֶל. תְּיֵיו תְּרוּמָה שֶׁבִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה הָיוּ כוֹתְבִין תְּי"ו תַּחַת תְּרוּמָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר וְכוּלָּן שְׁמוֹת אָדָם הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ מָצָא חָבִית וְהִיא מְלֵיאָה פֵּירוֹת וְכָתוּב עָלֶיהָ תְּרוּמָה הֲרֵי אֵלּוּ חוּלִּין שֶׁאֲנִי אוֹמֵר אֵישְׁתַּקַּד הָיְתָה מְלֵיאָה פֵּירוֹת תְּרוּמָה וּפִינָּהּ. הָאוֹמֵר לִבְנוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁבְּזָוִית זוֹ וּמְצָאוֹ בְּזָוִית אֲחֶרֶת הֲרֵי אֵלּוּ חוּלִּין. הֲרֵי שָׁם מָנָה וּמָצָא מָאתַיִם הַשְּׁאָר חוּלִּין. מָאתַיִם וּמָצָא מָנָה הַכֹּל מַעֲשֵׂר.

הלכה: שְׁלֹא תֹאמַר הוֹאִיל וְאֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹת כֵּן יְהֵא שֵׁינִי לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר חוּלִּין.

תַּנֵּי אֶלֶ״ף דַּלֶ״ת חֵי״ת טֵי״ת רֵי״שׁ מֶ״ם תָּי״ו תְּרוּמָה. אֶלֶ״ף קַדְמִיתָא. דַּלֶ״ת דְּמַאי. חֵי״ת חֻלְבּוֹ. טֵי״ת טוּבוֹ. רֵי״שׁ רֹאשִׁית. מֶ״ם מַעֲשֵׂר. תָּי״ו תְּרוּמָה. בֵּי שִׁין שֵׁינִי. פֵּי שִׁין שֵׁינִי. יוּ״ד מֶ״ם מַעֲשֵׂר. מַעֲשֵׂר עִיר פֶּרְקוֹן. לְשֵׁם יוֹסֵי לְשֵׁם שִׁמְעוֹן לַעֲלוֹת לְאוֹכְלָן בִּירוּשָׁלֵם חוּלִין אֲנִי אוֹמֵר סִיבּוֹלֵיה עֲשׂוּ בֵּינֵיהוֹן.

עַד כְּדוֹן חֲדָשׁוֹת. יְשָׁנוֹת אֲנִי אוֹמֵר אֶתְמוֹל הָיְתָה מְלֵיאָה תְרוּמָה וּפִינָּהּ כְּהָדָא דְּרִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי הֲווֹן שׁוּתְפִין בְּגַרְבֵּיהּ. כַּד דָּמַךְ רִבִּי יוֹנָה אָמַר רִבִּי מָנָא לְרִבִּי יוֹסֵי כָּל גַּרְבָּ דִּכְתִּיב בֵּיהּ רִבִּי יוֹנָה דִּידִי. אָמַר לֵיהּ אֶשְׁתְּקַד הֲוָה דִּידָךְ אֵישְׁתְּדָא דִּידִי. מָצָא בְמִגּוּפְתּוֹ הֲרֵי הוּא כְתוּב עָלָיו מַעֲשֵׂר הֲרֵי זֶה מַעֲשֵׂר.

נִתְחַלְּפוּ לוֹ. תַּמָּן תַּנִּינָן זִימֵּן שְׁחוֹרִין וּמָצָא לְבָנִים לְבָנִים וּמָצָא שְׁחוֹרִים שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה אֲסוּרִין. שְׁלֹשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם מוּתָּרִין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא דְּרִבִּי הִיא. דְּתַנֵּי מָאתַיִם וּמָצָא מְנָה הַמְּנָה נוֹטֶל דִּבְרֵי רִבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים חוּלִין. חָזַר וְאָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא שֶׁנֶּיְיא הִיא בְגוֹזָלִין שֶׁדַּרְכָּן לִפְרוֹחַ. וְהָתַנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל הִיא הַדָּבָר בְּגוֹזָלִין הִיא הַדָּבָר בְּבֵצִים. הֲוֵי דְּרִבִּי הִיא. תַּמָּן הוּא הִנִּיחַ מָצָא בְּרַם הָכָא אָבִיו הִנִּיחַ אָבִיו מָצָא. רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲן אָמַר קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא הוֹרֵי רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּהָדָא דְּרִבִּי.

הֲרֵי שֶׁהָיָה מִצְטָעֵר עַל מָעוֹתָיו שֶׁלְּאָבִיו. נִרְאֶה לוֹ בַּחֲלוֹם כָּךְ וְכָךְ הֵם וּבְמָקוֹם פְּלוֹנִי הֵם. אָתָא עוּבְדָּא קוֹמֵי רַבָּנִין אָמְרִין דִּבְרֵי חֲלוֹמוֹת לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מִצְטַעֵר וַחֲמִי וְאַתְּ אֲמַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא בְּהוּא דְּלֹא מִצְטַעֵר וַחֲמִי. בְּרַם הָכָא כְּמַה דְּבַר נַשׁ הֲוֵי הוּא חֲלִים. אָמַר רִבִּי אֲבִין מָאן דַּעֲבַד יְאוּת עֲבַד כְּרִבִּי יוֹסֵי.

חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא. אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַי מִיתַּמַר לִי אִיזִיל לְקַפּוֹדְקִיָּא וְאַתְּ מַשְׁכַּח מִדְלָא דְאָבוּךְ. אֲמַר לֵיהּ אֲזַל אָבוּי דְּהוּא גַּבְרָא לְקַפּוֹדְקִיָּא מִן יוֹמוֹי אֲמַר לֵיהּ לָא. אֲמַר לֵיהּ אֵיזִיל מָנִי עֶשֶׂר שֵׁרְיָין גַּו בֵּייתֵיךְ וְאַתְּ מַשְׁכַּח מִידְלָא דְאָבוּךְ קַפָּא דקוריא.

חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי דְּרִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲלַפְתָּא. אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי לְבוּשׁ חַד כְּלִיל דְּזִית. אֲמַר לֵיהּ דְּאַתְּ מִתְרוֹמְמָא. לְבָתַר יוֹמִין אָתָא חַד חוֹרָן אָמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי לְבִישׁ כְּלִילָא דְּזִית. אָמַר לֵיהּ דְּאַתְּ מַלְקֵי. אָמַר לֵיהּ לְהַהוּא גַּבְרָא אָמְרַת דְּאַתְּ מִתְרוֹמְמָא וְלִי אָמְרַת דְּאַתְּ מַלְקֵי. אָמַר לֵיהּ הַהוּא הֲוָה בְּנָצְיָא וְאַתְּ בְּחַבָּטְיָא.

חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּרְבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַיי מַשְׁקֶה זֵיתָא מְשַׁח. אָמַר לֵיהּ תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא לְאֵימֵיהּ הוּא חָכָם. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַי עֵינִי נָשְׁקָה חֲבֵירְתָּהּ. אָמַר לֵיהּ תִּיפַּח

רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא לְאַחְתֵּיהּ הוּא חָכָם. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי אִית לִי תְּלָתָא עֵיינִין. אֲמַר לֵיהּ תַּנּוּרִין אַתְּ עָבִיד תַּרְתֵּין עֵינֶיךְ וְעֵינֵיהּ דְּתַנּוּרָא. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי אִית לֵיהּ אַרְבָּעָה אוּדְנִין. אֲמַר לֵיהּ מַלּוֹי אַתְּ תַּרְתֵּי אֲדָנֶיךְ וְתַרְתֵּי אוּדְנוֹי דְּגַרְבָא. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי בְּרֵייְתָא עָרְקִין מִן קוֹמוֹי. אֲמַר לֵיהּ דְּאַתְּ מֵייתֵי אִיזַייָא וְכָל עָמָּא עָרְקִין מִן קֳדָמָךְ. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי לְבִישׁ חַד פִּינַקְס דִּתְרֵי עְשָׂר לְוָחִין. אֲמַר לֵיהּ אִיסְטָוָא דְּהַהוּא גַּבְרָא אִית בָּהּ תְּרֵי עְשָׂר מַרְקֶעָן. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי בְּלַע חַד כוֹבָב. אֲמַר לֵיהּ תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא יְהוּדַאי קְטַל דִּכְתִיב דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְקֳמֵיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמֵי כַּרְמֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא מַסִּיק חַסִּין. אֲמַר לֵיהּ חַמָּרֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא מֵיפוֹק בַּסִּים וְאַתְּ מִינְסַב חַסִּין וּצְבַע בְּבַסִּין.

חַד בַּר נַשׁ אָתָא לְגַבֵּי דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי מִיתַּמַּר לִי הָכֵין זְרַק אֶצְבְּעָתְךְ נְחַת. אֲמַר לֵיהּ הַב לִי אַגְרִי וַאֲנָא אֲמַר לָךְ. אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמֵי מִיתַּמַּר לִי הָכֵין תִּיהֲוֵי נְפַח בְּפוּמָךְ. אֲמַר לֵיהּ הַב לִי אַגְרַאי וַאֲנָא אֲמַר לָךְ. אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמֵי הָכֵין זְקֵיף אֶצְבְּעָךְ. אֲמַר לֵיהּ לָא אָמְרִית לָךְ הַב לִי אַגְרִי וַאֲנָא אֲמַר לָךְ. כַּד דְּאִיתַּמַּר לָךְ הָכֵין נְחַת דִּילְפָא בְּחִיטָּךְ. כַּד אִיתַּמַּר לָךְ הָכֵין אִינְפְּחָן. כַּד אִיתַּמַּר לָךְ הָכֵין צָמְחִין.

חַד כּוּתִי אֲמַר אֲנָא אֵזִיל מַפְלֵי בְּהָדֵין סַבָּא דִּיהוּדָאֵי. אֲתָא לְגַבֵּיהּ אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי אַרְבָּעָה אֲרָזִין וְאַרְבַּע שִׁיקְמִין מַקְנִיתָא אִדְּרָא תּוֹרְתָא וְהַהוּא גַּבְרָא יְתִיב מִדְרָךְ. אֲמַר לֵיהּ תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא לֵית הָדֵין חֶלֶם. אֲפִילּוּ כֵּן לֵית אַתְּ נְפִיק רֵיקָן. אַרְבַּעְתֵּי אַרְזֵי אַרְבַּעְתֵּי שִׁיטָּתֵיהּ דְּעַרְסָא. אַרְבָּעָה שִׁקְמֵי אַרְבַּעְתֵּי כוֹרְעָתָא דְּעַרְסָא. מַקְנִיתָה מַרְגְּלָתָא. אִדְּרָא בְּרָא דְּתִבְנָא. תּוֹרְתָא אֲצִבְּעָתָא. וְהוּא גַּבְרָא יְתִיב מִדְרָךְ. וְהוּא גַּבְרָא רְבִיע בְּגַוֵּיהּ לָא חֵי וְלָא מֵיִת. וְכֵן הֲווֹת לֵיהּ.

חָדָא אִיתָּא דַּאֲתָיָא לְגַבֵּי רִבִּי לִיעֶזֶר. אָמְרָה לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי תִּינְיֶיתָא דְּבַיְתָא מִיתְבָּרָא. אֲמַר לָהּ דְּאַתְּ מוֹלֵד בַּר דְּכַר אִזְלָה וְיָלְדָה דָכָר. בָּתַר יוֹמִין אָזְלָה בָּעֲיָא לֵיהּ. אָמְרִין לָהּ תַּלְמִידוֹי לֵית הוּא הָכָא. אָמְרִין לָהּ מָה אַתְּ בָּעֲיָא מִינֵיהּ. אָמְרָה לוֹן חֲמִית הַהִיא אִיתְתָא בְּחֵילְמַאי תִּינְיֶיתָא דְּבַיְתָא מִיתְבָּרָא. אָמְרִין לָהּ דְּאַתְּ מוֹלִיד בַּר דְּכַר וּבַעֲלָהּ דְּהַהִיא אִיתְתָא מֵיִית. כַּד אֲתָא רִבִּי לְעָזָר תַּנּוּן לֵיהּ עוּבְדָּא אֲמַר לוֹן קְטַלְתּוּן נְפַשׁ לְמָה שֶׁאֵין הַחֲלוֹם הוֹלֵךְ אֶלָּא אַחַר פִּתְרוֹנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הַחֲלוֹמוֹת הוֹלְכִין אַחַר פִּתְרוֹנֵיהֶן חוּץ מִן הַיַּיִן. יֵשׁ שׁוֹתֶה יַיִן וְטוֹב לוֹ. יֵשׁ שׁוֹתֶה יַיִן וְרַע לוֹ. תַּלְמִיד חָכָם שׁוֹתֶה וְטוֹב לוֹ. עַם הָאָרֶץ שׁוֹתֶה וְרַע לוֹ.

חַד בַּר נַשׁ אֲתֵי גַבֵּי רִבִּי עֲקִיבָה אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי רַגְלִי קְטִינָא. אֲמַר לֵיהּ דְּמוֹעֲדָא מַיְיתֵי וְלֵית מֵיכַל קוֹפֵד. אָתָא חַד חוֹרָן לְגַבֵּיהּ אֲמַר חֲמִית בְּחֵילְמַאי רַגְלִי מְסוֹבְלָא. אֲמַר לֵיהּ מוֹעֲדָא מַיְיתֵי וְאִית לָךְ קוֹפֵד סַגִּי. חַד תַּלְמִיד מִן דְּרִבִּי עֲקִיבָה הֲוָה יְתִיב וְאַפּוֹי מְשַׁנְיִין אֲמַר לֵיהּ מַהוּ כֵן. אֲמַר לֵיהּ חֲמִית בְּחֵילְמַאי תְּלַת מִילִין קַשְׁיִין בַּאֲדָר אַתְּ מַיִית וְנִיסָן לֵית אַתְּ חֲמֵי וּמַה דְּאַתְּ זָרַע לֵית אַתְּ כְּנַשׁ. אֲמַר לֵיהּ תְּלַתֵּיהוֹן טָבָא אִינּוּן. בַּהֲדָרָא דְאוֹרִיתָא אַתְּ מִתְרוֹמְמָא וְנִיסִין לֵית אַתְּ חֲמֵי וּמַה דְּאַתְּ זָרַע לֵית אַתְּ כְּנַשׁ. מַה דְּאַתְּ מוֹלִיד לֵית אַתְּ קָבַר.

פרק ה

הלכה א

משנה: כֶּרֶם רְבָעִי מְצַיְינִים אוֹתוֹ בְּקוֹזְזוֹת אֲדָמָה וְשֶׁל עָרְלָה בְּחַרְסִית וְשֶׁל קְבָרוֹת בְּסִיד וּמַמְחֶה וְשׁוֹפֵךְ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בַּשְּׁבִיעִית וְהַצְּנוּעִין מַנִּיחִין אֶת הַמָּעוֹת וְאוֹמֵר כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה מְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ.

הלכה: זוּנָא שְׁאַל לְרִבִּי מַה נִיתְנֵי. כֶּרֶם רְבָעִי אוֹ נָטַע רְבָעִי. אָמַר לוֹן פֵּקוּן שְׁאָלוּן לְרִבִּי יִצְחָק רוֹבָא דְּבָחַנְתּ לֵיהּ כָּל מַתְנִיתָא. נַפְקוּן וְשָׁאֲלוּן לֵיהּ. אָמַר לוֹן קַדְמֵיָא כֶּרֶם רְבָעִי וְתִינְיָינָא נָטַע רְבָעִי. רִבִּי זְעִירָא קָבַל לְסַבַּיָא דַהֲווֹן בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי יִצְחָק רוֹבָא דְּלָא בָחֲנוּן כָּל מַתְנִיָּיתָא מִינֵּיהּ.

תַּנֵּי כֶּרֶם רְבָעִי מְצַיְינִין אוֹתוֹ בְּקוֹזְזוֹת אֲדָמָה שֶׁהוּא לִשְׁעָה. שֶׁל עָרְלָה בְּחַרְסִית בְּחִיווּרָא שֶׁהוּא יוֹתֵר מִכֵּן. וְשֶׁל קְבָרוֹת בְּסִיד דּוּ יוֹתֵר מִיכֵּן. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶן שָׁאוּל אִם הָיוּ יְחִידוֹת תּוֹלֶה בָהֶן אָזְנֵי חֲבִיּוֹת.

רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי לְמָה לֵי נָן אָמְרִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מָה שֶׁהוּא. כְּהָדָא דְתַנֵּי אֵילָן שֶׁלְּהֶקְדֵּשׁ סוֹקְרִין אוֹתוֹ בְּסִיקְרָא. בָּתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה מְפָחֲמִין אוֹתָן בִּפְחָמִין. בַּיִת מְנוּגָּע נוֹתְנִין עָלָיו אֶפֶר מַקֶּלֶה. מָקוֹם הָרוּג בְּדָם. מָקוֹם עֶגְלָה עֲרוּפָה בַּחֲגוֹרָה שֶׁלְּאֲבָנִים. וְחֵשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא אֵילָן שֶׁהוּא מְנַבֵּל פֵּירוֹתָיו הוּא. וְלֹא כֵן תַּנֵּי אֵילָן שֶׁהוּא מְנַבֵּל פֵּירוֹתָיו סוֹקְרִין אוֹתוֹ בְּסִיקְרָא וּמַטְעִינִין אוֹתוֹ אֲבָנִים וּמְבַהֲתִין לֵיהּ דִּי עֲבַד. תַּמָּן דְּלָא יַתִּיר פֵּירוֹ. בְּרַם הָכָא דִּיעֲבַד כַּתְּחִילָּה. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי וְלָמָּה לֵי נָן מָרִין חוּט בְּחוּט שֶׁלְּסִיקְרָא זֶכֶר לַמְּזַבֵּחַ. כְּיֵי דְתַנִּינָן תַּמָּן חוּט שֶׁלְּסִיקְרָא חוֹגְרוֹ בְּאֶמְצַע לְהַבְחִין בֵּין דְּמִים הָעֶלְיוֹנִים לַדְּמִים הַתַּחְתּוֹנִים. תַּנֵּי רִבִּי חִייָא סוֹקְרִין עָלָיו בְּסִיקְרָא הֶקְדֵּשׁ.

רִבִּי יוֹסֵי וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. כְּמָה דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר אֵין אָנוּ אַחְרָאִין לְרַמָּאִין. כֵּן רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵין אָנוּ אַחְרָאִין לְרַמָּאִין. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי יוֹסֵי יוֹדֵי לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוֹסֵי יוֹדֵי לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שֶׁאֵין אָנוּ אַחְרָאִין לְרַמָּאִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי. שֶׁאֵין דֶּרֶךְ חָבֵר לְהוֹצִיא מִבֵּיתוֹ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְתוּקָן.

מְנַיִין לְצִיּוּן. רִבִּי בֶּרֶכְיָה רִבִּי יַעֲקֹב בַּר בַּת יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי חוֹנְיָה דִּבְרַת חַוָּורָן. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר לְהּ רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנַנְיָה דִּבְרַת חַוָּורָן. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי עוּזִיאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חוֹנְיָה דִּבְרַת חַוָּורָן בְּשֵׁם רִבִּי חוֹנְיָה דִּבְרַת חַוָּורָן וְטָמֵא טָמֵא יִקָּרֵא. כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַטּוּמְאָה קוֹרָא לְהּ בְּפִיהָ וְאוֹמֶרֶת לְךְ. פְּרוֹשׁ. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן וְעָבְרוּ הָעוֹבְרִים בָּאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן. מִיכָּן שְׁמְצַיְינִין עַל הָעֲצָמוֹת. אָדָם מִיכָּן שְׁמְצַיְינִין עַל הַשִּׁזְרָה וְעַל הַגּוּלְגּוֹלֶת. וּבָנָה. מִיכָּן שְׁמְצַיְינִין עַל גַּבֵּי אֶבֶן קְבוּעָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ עַל תְּלוּשָׁה אַף הִיא הוֹלֶכֶת וּמְטַמְּא בְּמָקוֹם אַחֵר. אֶצְלוֹ. בְּמָקוֹם טָהֳרָה. צִיּוּן. מִיכָּן לְצִיּוּן.

תַּנֵּי מָצָא אֶבֶן אַחַת מְצוּיֶינֶת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְקַיְימִין כֵּן הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ טָהוֹר. אֲנִי אוֹמֵר מֵת קַמְצוֹץ הָיָה נָתוּן תַּחְתֶּיהָ. הָיוּ שְׁתַּיִם הַמַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן טָהוֹר וּבֵינֵיהֶן טָמֵא. הָיָה חָרוּשׁ בֻּנְתָּיִים הֲרֵי הֵן כִּיחִידָיוֹת בֵּינֵיהֶן טָהוֹר וּסְבִיבוֹתָן טָמֵא.

תַּנֵּי אֵין מְצַיְינִין עַל הַבַּשָּׂר שֶׁמָּא יִתְאַכֵּל הַבַּשָּׂר. רִבִּי יוּסְטֵי בַּר שׁוּנֵם בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא וְלֹא נִמְצָא מְטַמֵּא אֶת הַטָּהֳרוֹת לְמַפְרֵעַ. אָמַר לֵיהּ מוּטָב שֶׁיִּתְקַלְקְלוּ בוֹ לְשָׁעָה וְאַל יִתְקַלְקְלוּ בוֹ לְעוֹלָם.

חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי יְאוּת אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְקִשְׁיָא עַל דְּרַבָּנִין. לֹא בְיוֹם הוּא מְצַיֵּין. לֹא בַלַּיְלָה הוּא גוֹנֵב. אָמַר לוֹן רִבִּי מָנָא מִבְּיוֹם כְּיֵי דְּאָמַר רִבִּי חִנְינָה חָתַר בַּחוֹשֶׁךְ בָּתִּים יוֹמָם חִתְּמוּ לְמוֹ לֹא רָאוּ אוֹר. מִיּוֹמָם חִתְּמוּ לְמוֹ. כָּךְ הָיוּ אַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל עוֹשִׂין הָיוּ רוֹשְׁמִין בָּאֶפּוֹבַּלְסָמוֹן וּבָאִין וְגוֹנְבִין בַּלַּיְלָה. כָּךְ דְּרָשָׁה רִבִּי חֲנִינָא בְּצִיפּוֹרִין. אִיתְעֲבוּד תְּלַת מְאָה חַתִּירָן בָּתִּים.

וִיצַיֵּין. אִם מְצוּיָין הוּא הֵיאַךְ נִקְרָא הוּא צָנוּעַ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אַתְיָא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כְּמָאן דְּאָמַר לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב. דְּתַנֵּי רִבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר כָּל מַה שֶּׁיְּלַקְּטוּ עֲנִיִּים בֵּין הָעֲמָרִים הֶבְקֵר הֲרֵי הוּא הֶבְקֵר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הֶבְקֵר אֲנַסִּין הֶבְקֵר שֶׁאֵין אָנוּ אַחְרָאִין לְרַמָּאִין. בְּרַם כְּמָאן דְּאָמַר בְּשַׁחֲרִית לֹא אַתְיָא. וְיֵשׁ אָדָם מַבְקֵר בְּמִחוּבָּר לְקַרְקַע. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה אֲפִילוּ כְּמָאן דְּאָמַר בְּשַׁחֲרִית אַתְיָא הוּא. וְלָאו רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא. וְעוֹד הוּא אִית לֵיהּ מְשִׁיכָתוֹ שְׁלֹמַעֲשֶׂר שֶׁיְּנִי הִיא פְּדְיָיתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְהַיְינוּ וְקָם לוֹ. אִילּוּ רָאָה כְּבָר

מִתְגַּלְגֵּל בַּנָּהָר וְאָמַר כְּכָר זֶה הֶקְדֵּשׁ שֶׁמָּא כְלוּם אָמַר. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה עַד דְּאַתְּ מַקְשֵׁי לֵיהּ בְּשַׁחֲרִית קַשְׁיְיתָהּ לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב. אָמַר לֵיהּ מָאן דְּאִיתֵּיהּ לֵיהּ לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב. לֵית לֵיהּ לְאֵילֵּין קַשְׁיְיתָא.

הלכה ב

משנה: כֶּרֶם רְבָעִי עוֹלֶה לִירוּשָׁלֵם מַהֲלָךְ יוֹם אֶחָד לְכָל צַד וְאֵי זוֹ הִיא תְחוּמָהּ אֵילַת מִן הַדָּרוֹם וְעַקְרַבָּה מִן הַצָּפוֹן וְלוֹד מִן הַמַּעֲרָב וְהַיַּרְדֵּן מִן הַמִּזְרָח. וּמִשֶּׁרָבוּ הַפֵּירוֹת הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא נִפְדֶּה סָמוּךְ לַחוֹמָה. וּתְנַיי הָיָה הַדָּבָר אֵימָתַי שֶׁיִּרְצוּ יַחֲזוֹר הַדָּבָר לְכְמוֹת שֶׁהָיָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה הַתְּנַיי הַזֶּה וּתְנַיי אֵימָתַי שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ יַחֲזוֹר הַדָּבָר לְכְמוֹת שֶׁהָיָה. כֶּרֶם רְבָעִי בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים אֵין לוֹ חוֹמָשׁ וְאֵין לוֹ בִּיעוּר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמֵר יֵשׁ לוֹ. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים יֵשׁ לוֹ פֶּרֶט וְיֵשׁ לוֹ עוֹלְלוֹת וַעֲנִיִּים פּוֹדִין לְעַצְמָן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כּוּלּוֹ לְגַת.

הלכה: אָמַר רִבִּי הִילָא בָּרְאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹשִׂין יַיִן בְּטָהֳרָה לְנָסָכִים וְלֹא הָיוּ עֲנָבִים מְצוּיוֹת. הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא עוֹלֶה לִירוּשָׁלֵם מַהֲלָךְ יוֹם לְכָל צַד. אַף הֵן מְחַלְּקִין אוֹתוֹ לִקְרוֹבִין וְלִשְׁכֵינִין וְלִמְיוּדָּעִין. אֲפִילּוּ דָּבָר קַל הָיָה מְעַטֵּר אֶת הַשּׁוּק.

הָדָא פְלִיגָא עַל נָקַיי. נָקַיי הֲוָה שַׁמָּשׁ בְּמִגְדָּל צָבָעְיָיה. בְּכָל עֲרוּבַת שׁוּבָא מִן דַּהֲוָה עָבִיד קַנְדֵּילוֹי הֲוָה סְלִיק שָׁבַת בְּבֵית מִקְדְּשָׁא וְנָחִית וּמַדְלִיק לוֹן. וְאִית דְּאָמְרִין סַפָּר הֲוָה. בְּכָל עֲרוּבַת שׁוּבָתָא הֲוָה סְלַק פִּשָּׁט סִדְרוֹי לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְנָחִית שָׁבִית בְּבֵייתֵיהּ.

טַרְטִירוֹי דְּמַהֲלוּל הֲוָה סְלִיק שָׁבִית לְגַו בֵּית מִקְדְּשָׁא וְלָא הֲוָה בַּר נַשׁ קָרֵץ לְתְאֵינַיָּיא קֳדָמוֹיי מִינֵּיהּ.

בְּנוֹת צִפּוֹרִי הֲווֹ סַלְקִוון שַׁבְּתוּן בְּגַו בֵּית מִקְדְּשָׁא וְלָא הֲוָה בַּר נַשׁ קָרֵץ לְתְאֵינַיָּיא קֳדָמוֹי מִינְהֶן. בְּנוֹת לוֹד הָיוּ לָשׁוֹת עִיסָּתָן וְעוֹלוֹת וּמִתְפַּלְּלוֹת וְיוֹרְדוֹת עַד שֶׁלֹּא יַחְמִיצוּ.

חַד בַּר נַשׁ הֲוָה קָאִים רְדִי. פְּסָקַת תּוֹרְתֵיהּ קוֹמוֹי. הֲוָות פָּרְיָא וְהוּא פָּרֵי פָּרְיָא וְהוּא פָּרֵי עַד דְּאִשְׁתְּכַח יְהִיב בְּבָבֶל. אָמְרוּ לֵיהּ אֵימַת נָפְקַת. אָמַר לוֹן יוֹמָא דֵין. אָמְרִין בְּהֵייְדָא אָתִיתָא. אָמַר לוֹן בָּדָא. אָמַר לוֹן אִיתָא חָמֵי לָן. נְפַק בְּעֵי מֵיחְמַייָא לוֹן וְלָא חַכִּים בְּהֵייְדָא.

מִכְּלָל דִּפְלִיגָא. וַאֲפִילּוּ תֵּימַר לֵית הוּא פְלִיגָא מְחִילוֹת הָיוּ וְנִגְנְזוּ. הָדָא הִיא דִכְתִיב גָּדֵר דַּרְכִּיי בְגֶזִית נְתִיבוֹתַיי עִוָּה.

רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָה אֲפִילּוּ כֶרֶם שֶׁהָיָה סָמוּךְ לַחוֹמָה הָיָה נִפְדֶּה.

אָמַר רִבִּי אָחָא זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ עָתִיד לְהִיבָּנוֹת קוֹדֶם לְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד דִּכְתִיב וְדַם עֵנָב תִּשְׁתֶּה חָמֶר. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין.

תַּנֵּי רִבִּי אוֹמֵר בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּשְׁבִיעִית אֲבָל בִּשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים יֵשׁ לוֹ חוֹמֶשׁ וְיֵשׁ לוֹ בִּיעוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּהַדֵּין תַּנָּייָה לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּשְׁבִיעִית. וְדִכְוָותֵיהּ אֵין נָטַע רְבָעִי בִּשְׁבִיעִית. מֵעַתָּה אַל יְהִי לוֹ קְדוּשָׁה. וּקְדוּשָׁתוֹ מֵאֵילָיו לָמְדוּ. קוֹדֶשׁ הֵילּוּלִים. כְּקוֹדֶשׁ שֶׁקּוֹרִין עָלָיו אֶת הַהַלֵּל. וְיֵהֵא מוּתָּר לְאוֹנֵן. תַּנֵּי מַגִּיד שֶׁהוּא אָסוּר לְאוֹנֵן. וְיֵהֵא חַיָּיב בְּבִיעוּר. בְּגִין רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר מִן הַבִּיעוּר. וְיִיפְּדֶה בִּמְחוּבָּר לְקַרְקַע.

תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֶחָד שְׁבִיעִית וְאֶחָד שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים אֵין לוֹ חוֹמֶשׁ וְאֵין לוֹ בִּיעוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּהַדֵּין תַּנָּייָא לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי כָּל עִיקָּר. מֵעַתָּה אַל יְהֵא לוֹ קְדוּשָׁה. וּקְדוּשָׁתוֹ מֵאֵילָיו לָמְדוּ. קוֹדֶשׁ הֵילּוּלִים. הֲרֵי כְקוֹדֶשׁ שֶׁקּוֹרִין עָלָיו אֶת הַהַלֵּל. וְיֵהֵא מוּתָּר לְאוֹנֵן. מַגִּיד שֶׁהוּא אָסוּר לְאוֹנֵן. וְיֵהֵא חַיָּיב בְּבִיעוּר. בְּגִין דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר מִן הַבִּיעוּר. וְיִפָּדֶה בִּמְחוּבָּר לְקַרְקַע.

רִבִּי זְעִירָא בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ מְנַיִּין שֶׁהוּא טָעוּן פִּדְיוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר קוֹדֶשׁ הִילּוּלִים קוֹדֶשׁ חִילּוּלִים לָא מִתְמַנְעִין דִּרְבָנִין דְּרַשׁ בֵּין הֵ״א לְחֵי״ת.

תַּנֵּי רִבִּי אַיְיבוּ בַּר נָגָרִי קוֹמֵי רִבִּי לָא דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אִם גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ מִמַּעֲשְׂרוֹ חֲמִישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו. פְּרָט לְנָטַע רְבָעִי שֶׁאֵין חַיָּיבִין עָלָיו חוֹמֶשׁ. חָזַר וְתָנָא קוֹמוֹי שְׁתֵּי גְאוּלּוֹת הֵן אַחַת לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְאַחַת לְנָטַע רְבָעִי.

תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֵין לְנָכְרִי כֶּרֶם רְבָעִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יֵשׁ לוֹ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר כֵּינִי מַתְנִיתָא אֵין לְנָכְרִי כֶּרֶם רְבָעִי כָּל עִיקָּר. רִבִּי בִּיבִי אָמַר קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אַתְיָיא דְּרִבִּי יוּדָה כְּבֵית שַׁמַּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי כְּמָה דְּבֵית שַׁמַּי אוֹמֵר לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּשְׁבִיעִית. וְדִכְוָותֵהּ אֵין נָטַע רְבָעִי בִּשְׁבִיעִית. כֵּן רִבִּי יוּדָה אָמַר לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בְּסוּרְיָא וְדִכְוָותֵהּ אֵין נָטַע רְבָעִי בְּסוּרְיָא. אָמַר לֵיהּ חֲמִי מַה אָמַר. לֹא אָמַר אֶלָּא אֵין לוֹ חוֹמֶשׁ וְאֵין לוֹ בִּיעוּר הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים יֵשׁ לוֹ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֵין לְנָכְרִי נָטַע רְבָעִי בְּסוּרְיָא.

שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעֵי הָא בֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּשְׁבִיעִית. וְדִכְוָותֵהּ אֵין נָטַע רְבָעִי בִּשְׁבִיעִית. וְדִכְוָותֵהּ שְׁלִישִׁית וְשִׁשִּׁית הוֹאִיל וְאֵין בָּהֶן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי לֹא יְהֵא בָהֶן נָטַע רְבָעִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שְׁלִישִׁית וְשִׁשִּׁית אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי יֵשׁ בָּהֶן מַעְשְׂרוֹת. שְׁבִיעִית אֵין לוֹ מַעְשְׂרוֹת כָּל עִיקָּר.

חִיפָּה שְׁאַל הָא רִבִּי יוּדָה אָמַר לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בְּסוּרְיָא. וְדִכְוָותָהּ אֵין נָטַע רְבָעִי בְּסוּרְיָא. וְדִכְוָותָהּ לֹא לָמְדוּ תְרוּמַת תּוֹדָה אֶלָּא מִתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. כְּמָה דְתֵימַר אֵין תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בַּמִּדְבָּר וְדִכְוָותָהּ לֹא תְהֵא תְרוּמַת תּוֹדָה בַּמִּדְבָּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא לָמְדוּ מִמֶּנָּה אֶלָּא לְשִׁיעוּרִין.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר רִבִּי לָעְזָר בֵּרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא נִתְחַיְּבוּ יִשְׂרָאֵל לְנָטַע רְבָעִי אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁבַע שֶׁכִּיבְּשׁוּ וְשֶׁבַע שֶׁחִילְּקוּ. אָמַר רַב חִסְדָּא אַתְיָא דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה בְּשִׁיטַּת רִבִּי יוּדָה אַבּוּי. כְּמָה דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בְּסוּרְיָא וְדִכְוָותָהּ אֵין נָטַע רְבָעִי בְּסוּרְיָא. כֵּן רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר לֹא לָמְדוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר. כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְדִכְוָותָהּ אֵין נָטַע רְבָעִי אֶלָּא לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְהֵיא בְּשִׁיטַּת בְּנוֹ סוּרְיָא לְמֵידָה מֵאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֵין אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֵידָה מִסּוּרְיָא.

כְּתִיב וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם וגו׳. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר הֲרֵי אַתְּ כְּמוֹסִיף פֵּירוֹת חֲמִישִׁית עַל פֵּירוֹת רְבִיעִית מַה פֵּירוֹת חֲמִישִׁית לִבְעָלִין. אַף פֵּירוֹת רְבִיעִית לִבְעָלִין. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אַתְיָא דְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי כְּרִבִּי יְהוּדָה. כְּמָה דְּרִבִּי יְהוּדָה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כִּנְכָסָיו כֵּן רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כִּנְכָסָיו.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כִּנְכָסָיו מַהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. אָמַר לֵיהּ כַּיי דְּאָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּאָמַר רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לֹא סוֹף דָּבָר הֲלָכָה זוּ אֶלָּא כָּל הֲלָכָה שֶׁהִיא רוֹפֶפֶת בְּבֵית דִּין וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מַה טִיבָהּ צֵא וּרְאֵה הֵיאַךְ הַצִּיבּוּר נוֹהֵג וּנְהוֹג. וְאֲנָן חָמְיִין צִיבּוּרָא דְּלָא מַפְרְשִׁין. אָמַר רִבִּי מָנָא אִילּוּ אָמַר כְּבֵית שַׁמַּי וְיֵשׁ צִיבּוּר כְּבֵית שַׁמַּי. אָמַר רִבִּי אָבִין כְּלוּם לָמַדְנוּ נָטַע רְבָעִי אֶלָּא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁינִי כְּמָה דְתֵימַר אֵין מַעֲשֵׂר שֵׁינִי חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. וְדִכְוָותָהּ אֵין נָטַע רְבָעִי חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת.

רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן עִיסַּת מַעֲשֵׂר שֵׁינִי בִּירוּשָׁלֵם כְּרִבִּי מֵאִיר פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה כְּרִבִּי יוּדָה חַייֶבֶת בְּחַלָּה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בִּירוּשָׁלֵם הָא בִּגְבוּלִים לֹא. רִבִּי בָּא בַּר כֹּהֶן בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי כְּדִבְרֵי מִי שֶׁמְּחַייֵב בְּפֶרֶט מַהוּ שֶׁתְּהֵא חַייֶבֶת בְּחַלָּה. אָמַר לֵיהּ וְלֹא רִבִּי יוּדָה הִיא וְסָבְרָנָן מֵימַר כָּל הָדָא הֵילְכְתָא רִבִּי יוּדָה כְּבֵית שַׁמַּי.

הלכה ג

משנה: כֵּיצַד פּוֹדִין נָטַע רְבָעִי מַנִּיחַ אֶת הַסֶּלַע עַל פִּי שִׁלְשָׁה וְאוֹמֵר כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִפְדּוֹת לוֹ בְּסֶלַע עַל מְנָת לְהוֹצִיא יְצִיאוֹת מִבֵּיתוֹ וּמַנִּיחַ אֶת הַמָּעוֹת וְאוֹמֵר כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה מְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ. מִכָּךְ וּכָךְ סְלָעִים בְּסֶלַע. וּבַשְּׁבִיעִית פּוֹדֵיהוּ בְשָׁוְויוֹ אִם הָיָה

הַכֹּל מוּבְקָר אֵין לוֹ אֶלָּא שִׁכַּר לְקִיטָה. הַפּוֹדֶה נָטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ בֵּין שֶׁנִּיתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה. עֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלְּפֶסַח שֶׁלְּרְבִיעִית וְשֶׁלְּשְׁבִיעִית הָיָה בִּיעוּר. כֵּיצַד הָיָה בִּיעוּר נוֹתְנִין תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר לִבְעָלֶיהָ וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לִבְעָלָיו וּמַעֲשֵׂר עָנִי לִבְעָלָיו. מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וּבִיכּוּרִים מִתְבָּעֲרִים בְּכָל מָקוֹם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַבִּיכּוּרִין נוֹתְנִין לַכֹּהֲנִים כִּתְרוּמָה. הַתַּבְשִׁיל בֵּית שַׁמַּי אוֹמֵר צָרִיךְ לְבָעֵר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הֲרֵי הוּא כְמְבוֹעָר. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ פֵּירוֹת בִּזְמַן הַזֶּה וְהִגִּיעָה שְׁנַת הַבִּיעוּר בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים צָרִיךְ לְחַלְּקָן עַל הַכֶּסֶף. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים אֶחָד שֶׁהֵן כֶּסֶף וְאֶחָד שֶׁהֵן פֵּירוֹת.

הלכה: לְפִדּוֹת לוֹ בְּסֶלַע לוֹקֵחַ לוֹ בְּסֶלַע. אֵין לוֹ אֶלָּא שִׁכַּר לְקִיטָה אֵין לוֹ אֶלָּא שִׁכַּר עֲקִיצָה. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה מְפַקֵּן תְּלָתָא אִיסְתּוֹנַנְסִין וּמְפָרֵק עַל פּוּמּוֹן.

כְּתִיב מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת כָּל מַעֲשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה [הַהוּא] וְהִנַּחְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ יָכוֹל פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ אַתְּ חַיָּיב לְהוֹצִיא אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת וּלְהוֹצִיא מַעֲשֵׂר עָנִי. תַּלְמוּד לוֹמַר מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים אַחַת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים. וְלֹא אַחַת לְשֶׁבַע. אֶלָּא בַּשְּׁלִישִׁית וּבַשְּׁבִיעִית שְׁנֵי פְעָמִים בַּשָּׁבוּעַ. אוֹ קוֹרֵא אֲנִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה יָכוֹל כֵּיוָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אַתְּ חַיָּיב לְבָעֵר אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת וּלְהוֹצִיא מַעֲשֵׂר עָנִי תַּלְמוּד לוֹמַר מִקְצֵה שָׁלֹשׁ. אֵין מִקְצֵה אֶלָּא בְּסוֹף שָׁנָה אַתְּ מְבָעֵר בְּרֹאשׁ שָׁנָה. אִי בְסוֹף שָׁנָה יָכוֹל כֵּיוָן בְּרֹאשָׁהּ שֶׁל רְבִיעִית אַתְּ חַיָּיב לְבָעֵר אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת וּלְהוֹצִיא מַעֲשֵׂר עָנִי תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר אֶת כָּל תְּבוּאָתְךָ כְּשֶׁתְּכַלֶּה לַעֲשֵׂר אֶת כָּל הַפֵּירוֹת. אִי כְּשֶׁתְּכַלֶּה לַעֲשֵׂר כָּל הַפֵּירוֹת יָכוֹל אֲפִילּוּ בַּחֲנוּפָּה. נֶאֱמַר כָּאן מִקְצֵה. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִיטָּה בְּחַג הַסּוּכּוֹת. מַה מִּקֵּץ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּמוֹעֵד אַף כָּאן בְּמוֹעֵד. אִי מַה מִּקֵּץ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּחַג הַסּוּכּוֹת אַף כָּאן בְּחַג הַסּוּכּוֹת. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר אֶת כָּל מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ. אֵימָתַי הוּא מְכַלֶּה לְעַשֵּׂר אֶת כָּל הַפֵּירוֹת בְּפֶסַח שֶׁלְּרְבִיעִית.

בַּשָּׁנָה הַהִיא אַתְּ זָקוּק לְבָעֲרוֹ וְאֵין אַתְּ זָקוּק לְבָעֲרוֹ בִּשְׁאָר כָּל הַשָּׁנִים. בַּשָּׁנָה הַהִיא אַתְּ זָקוּק לְבָעֵר. אֵין אַתְּ זָקוּק לְבָעֵר יָרָק שֶׁיָּצָא מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד הַפֶּסַח. חֲבֵרַיָּיא אָמְרֵי שֶׁאֵינוֹ מִתְוַדֶּה בָּרְבִיעִית אֶלָּא בַּחֲמִישִׁית. אָמַר רִבִּי הִילָא שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב וּוִדּוּי בָּרְבִיעִית אֶלָּא בַּחֲמִישִׁית. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן עָבַר וְנִתְוַוְדֶּה. עַל דַּעְתֵּיהוֹן דַּחֲבֵרַיָּא פָּסוּל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא כָּשֵׁר.

בַּשָּׁנָה הַהִיא אַתְּ מוֹצִיאוֹ מִן הַטְּמֵא [עַל] הַטָּהוֹר וְאֵין אַתְּ מוֹצִיאוֹ בִּשְׁאָר כָּל הַשָּׁנִים מִן הַטְּמֵא עַל הַטָּהוֹר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר כֵּינִי מַתְנִיתָא בַּשָּׁנָה הַהִיא אַתְּ מוֹצִיאוֹ מִמְּקוֹם טוּמְאָה לִמְקוֹם טָהֳרָה. וְאֵין אַתְּ מוֹצִיאוֹ בִּשְׁאָר כָּל הַשָּׁנִים מִמְּקוֹם טוּמְאָה לִמְקוֹם טָהֳרָה. אַתְיָיא דְּרִבִּי לָעְזָר כְּמָאן דְּאָמַר אֵין מוֹצִיאִין מַעֲשֵׂר לִכְהוּנָה. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בִּיקְשׁוּ

לְהִימָנוֹת שֶׁלֹּא לִיתֵּן מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָה. אָמְרִין מָאן יֵיעוֹל רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּהוּא מְסַיֵּיעַ לְלֵיוָאֵי. עָאֵל וְסַיֵּיעַ לְכֹהֲנֵי אָמַר בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מְקוֹמוֹת נִקְרְאוּ הַכֹּהֲנִים לְוִיִּם וְזֶה אֶחָד מֵהֶן וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צָדוֹק.

רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר גִּידוּל וְרִבִּי אָחָא הֲווֹן יְתִיבִין אָמְרִין וְהָא כְתִיב וְהָיָה הַכֹּהֵן בֶּן אַהֲרוֹן עִם הַלְוִיִּם בַּעֲשֵׂר הַלְוִיִּם לִיתֵּן לוֹ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְהָכְתִיב וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ אֶת הַמַּעֲשֵׂר. רַב חוּנָא וַחֲבֵרַיָּיא חַד מִינָהוֹן אָמַר לְבָנֵי לֵוִי מַה תַלְמוּד לוֹמַר וְלִבְנֵי אֶלָּא מִיכָּן שְׁנוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָה. וְחָרָנָה אָמַר אֲפִילוּ לֵית כְּתִיב אֶלָּא לִבְנֵי נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָה. אִילּוּ מָאן דְּאָמַר פֶּלֶן בְּרִי יְסַב מִקְמַת פֶּלֶן וּשְׁאַר נְכָסַיי יִירְשׁוּ בָנַיי דִּילְמָא לָא נְסַב עִמְּהוֹן.

רִבִּי יוֹנָה יְהַב מַעְשְׂרוֹ לְרִבִּי אָחָא בַּר עוּלָּא לֹא מִשּׁוּם דְּהָווּ כֹהֵן אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהָווּ לֵעֵי בְּאוֹרַייְתָא. מַה טַעֲמָא וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לָתֵת מְנָת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יֶחֱזְקוּ בְּתוֹרַת יי. רִבִּי הוּנָא לָא נְסַב מַעֲשֵׂר רִבִּי אָחָא לָא נְסַב מַעֲשֵׂר. רִבִּי חִייָה בַּר בָּא הוֹרֵי עַל גַּרְמֵיהּ לָצֵאת לְחוּץ לָאָרֶץ בְּגִין דְּלָא מֵיסַב מַעֲשֵׂר. שָׁאַל בַּר נַשׁ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן שָׁאַל לְרִבִּי יוֹנָתָן מַהוּ דְּנָסַב. אָמַר לוֹ סַב וּמַה דְּנָפַל לְשִׁבְטָךְ נָפַל לָךְ.

רִבִּי יַנַּאי מְפַקֵּד לְקִרְיבּוֹי כַּד תְּהֵיוְיִין חַכְרָן אֲרַע לָא תַחְפְּרוּן אֶלָּא מִן דְּחֵלוֹנָיָיא. וְאַף עַל גַּב דְּאַתְּ אָמַר אֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָה מוֹדֶה שֶׁאֵין מוֹצִיאִין שֶׁלּוֹ מִיָּדוֹ. מַה טַעֲמָא כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאִתָּם בְּנַחֲלַתְכֶם וַהֲרֹמוֹתֶם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יי מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר. מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתְּ מוֹצִיא וְאֵין אַתְּ מוֹצִיא מִמַּכְרֵי כְהוּנָה וּלְוָיָה. וְאַתְיָיא כְּיי דְּאָמַר רִבִּי לְעָזָר כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂר. מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתְּ מוֹצִיא וְאֵין אַתְּ מוֹצִיא מִן הַגּוֹי.

רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה וְרִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה אָמַר אֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָה. וְרִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכָהוּנָה. מָתִיב רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה לְרִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְהָא כְתִיב וַאֲכַלְתֶּם אוֹתוֹ בְּכָל מָקוֹם בּוֹא וְאוֹכְלוֹ עִמּוֹ בַּקֶּבֶר. אָמַר לֵיהּ מַהוּ בְּכָל מָקוֹם בַּעֲזָרָה. אָמַר לֵיהּ וְהָכְתִיב אַתֶּם וּבֵיתְכֶם וְאִשָּׁה נִכְנֶסֶת לָעֲזָרָה. רִבִּי בָּא הֲוָה מִשְׁתָּעֵי הַהֵן עוֹבְדָא. רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֲוָה יְלִיף מֵיסַב מַעְשְׂרָא דְחָדָא גִינְּה. וְהָיָה לְאוֹתָהּ גִּינָּה שְׁנֵי פְתָחִים אֶחָד לְמָקוֹם טוּמְאָה וְאֶחָד פָּתוּחַ לְמָקוֹם טָהֳרָה. נְפַק רִבִּי עֲקִיבָה לְנַבֵּיהּ אָמַר לֵיהּ פְּתַח הָהֵן וּסְתוֹם הָהֵן. אִין אָתָא אָמַר לֵיהּ בּוֹא בְּדֶרֶךְ הַזּוֹ. אָמַר לֵיהּ אִין שְׁלַח תַּלְמִידֵיהּ אֲמוֹר לֵיהּ אַתֶּם כְּתִיב. שָׁמַע רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְאָמַר מִרְצָעָה דַּעֲקִיבָה בֶּן יוֹסֵף בָּא לְכָאן. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הֶחֱזִיר רִבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה כָּל הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁנָּטַל. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר לְעָזָר בְּשֵׁרוּתָהּ בָּעֲיָא מוֹלֵיי סִבָּא דְּקִיסָּה מִינֵיהּ וּבֵיהּ כָּל גּוּמְרָה דְּלָא כְוִיָּה בְּשַׁעְתָּהּ לָא כְוִיָּה.

הַכֹּל מוֹדִין בְּפַת וְשֶׁמֶן שֶׁהוּא צָרִיךְ לְבָעֵר. בְּיַיִן וּבְתַבְלִין שֶׁהוּא כִמְבוּעָר. מַה פְלִיגִין בְּתַבְשִׁיל בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים צָרִיךְ לְבָעֵר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין צָרִיךְ לְבָעֵר.
מַה טַעֲמָא דְבֵית שַׁמַּי. וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף בִּלְבַד בְּיָדֶךָ. מַה טַעֲמָא דְבֵית הִלֵּל. אֲפִילוּ מְחַלְּלוֹ מַהוּ מוֹעִיל.

הלכה ד

משנה: אָמַר רִבִּי יְהוּדָה בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ שׁוֹלְחִין אֵצֶל בַּעֲלֵי בָתִּים שֶׁבַּמְּדִינוֹת מַהֲרוּ פֵּירוֹתֵיהֶם עַד שֶׁלֹּא תַגִּיעַ שְׁעַת הַבִּיעוּר עַד שֶׁבָּא רִבִּי עֲקִיבָה וְלִימֵּד שֶׁכָּל הַפֵּירוֹת שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת פְּטוּרִין מִן הַבִּיעוּר. מִי שֶׁהָיוּ פֵּירוֹתָיו רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ צָרִיךְ לִקְרוֹת לָהֶן שֵׁם. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְּקֵנִים שֶׁהָיוּ בָאִין בִּסְפִינָה אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל עִישּׂוּר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמוּד נָתוּן לַיהוֹשֻׁעַ וּמְקוֹמוֹ מוּשְׁכָּר לוֹ. עִישּׂוּר אַחֵר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמוּד נָתוּן לַעֲקִיבָה שֶׁיִּזְכֶּה בּוֹ לָעֲנִיִּים וּמְקוֹמוֹ מוּשְׁכָּר לוֹ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ עִישּׂוּר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמוּד נָתוּן לְאֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וּמְקוֹמוֹ מוּשְׁכָּר לוֹ. וְנִתְקַבְּלוּ זֶה מִזֶּה שָׂכָר.

הלכה: וְלֹא טֵבֵל הוּא. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהַטֵּבֵל קָרוּי קוֹדֶשׁ.
אָמַר רִבִּי יוּדָה מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְּקֵנִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין עַל מַעֲלוֹת הָאוּלָם בְּהַר הַבַּיִת. וְהָיָה יוֹחָנָן הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר הַלָּז יוֹשֵׁב לִפְנֵיהֶן. אָמְרוּ לוֹ צֵא וּכְתוֹב.
אַחֵינוּ בְּנֵי גָלִילָא עִילָּאָה בְּנֵי גָלִילָא אַרְעִיתָא שְׁלָמְכוֹן יִסְגֵּא. מוֹדַעְנָא לְכוֹן דְּמָטָא זְמַן בִּיעוּרָא תַּפְקוּן מַעְשַׂרָיָא מִן מַעֲטַנֵי זֵיתָא. לְאַחֲנָא בְּנֵי דְרוֹמָא עִילָּאָה וּבְנֵי דְרוֹמָא אַרְעִיתָא מוֹדַעְנָא לְכוֹן דְּמָטָא זְמַן בִּיעוּרָא תַּפְקוּן מַעְשְׂרָיָא מֵעֲמָרֵי שִׁיבֶּלְיָא. לְאַחֲנָא בְּנֵי גָלוּתָא דְבָבֶל וּבְנֵי גָלוּתָא דְמָדֵי וּבְנֵי גָלוּתָא דְיָוָן וּשְׁאָר כָּל גָּלְוָותְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל שְׁלָמְכוֹן יִסְגֵּא. מוֹדַע אֲנָא לְכוֹן דְּאִימְרַיָּא רְכִיכִין וְגוֹזְלַיָּיא דְּקִיקִין וּשְׁפַר בְּאַנְפֵּי וּבְאַנְפֵּי חֲבֶרַיי מוֹסְפָא עַל שַׁתָּא זֶה תַּלְתִּין יוֹמִין.
הֲדָא אָמְרָה שֶׁאֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכֹהוּנָה. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהָיָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה תַּמָּן. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה הֲדָא אָמְרָה שֶׁהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל צָרִיךְ לְזַכּוֹת. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּפֵירוֹת מְחוּבָּרִין לְקַרְקַע. אִילּוּ קוּפְּתוֹ שֶׁלְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל נְתוּנָה לְתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁלְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְאוֹמֵר יְזָכֶה לְמַעֲשֵׂר שֶׁבָּהּ כְּלוּם עָשָׂה עַד שֶׁיְּסַיֵּים.
רִבִּי רְדִיפָה אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי יִרְמְיָה וְרִבִּי יוֹסֵי. חַד אָמַר הָרָאוּי לִיטּוֹל זָכָה. וְחָרָנָה אָמַר הָרָאוּי לִיתֵּן זָכָה. מָאן דְּאָמַר הָרָאוּי לִיטּוֹל זָכָה כָּל שֶׁכֵּן רָאוּי לִיתֵּן. וּמָן דְּאָמַר הָרָאוּי לִיתֵּן הָא לִיטּוֹל לֹא.
הָא מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל מָאן דְּאָמַר הָרָאוּי לִיטּוֹל זָכָה. וְתַמָּן תַּנִּינָן הָאוֹמֵר תֵּן גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי שֶׁכֵּן רָאוּי הוּא לְקַבֵּל גֵּט בִּתּוֹ. וּשְׁטָר שִׁחְרוּר זֶה לְעַבְדִּי שֶׁכֵּן הוּא רָאוּי לְקַבֵּל שְׁטָר שִׁחְרוּרוֹ.

וְתַנִּינָן הִתְקַבֵּל גֶּט זֶה לְאִשְׁתִּי אוֹ הוֹלֵךְ גֶּט זֶה לְאִשְׁתִּי אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. וְהָעֶבֶד רָאוּי לְהוֹלִיךְ אֶת הַגֶּט. פָּתַר לְצַדְדִין הִיא מַתְנִיתָא.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל מָאן דְּאָמַר הָרָאוּי לִיתֵּן זָכָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן עִישּׂוּר אֶחָד שֶׁאֲנִי עָתִיד לִמּוֹד נָתוּן לַעֲקִיבָה בֶּן יוֹסֵף כְּדֵי שֶׁיְּזַכֶּה בּוֹ לָעֲנִיִּים וּמוּשְׁכָּר לוֹ מְקוֹמוֹ. וְרִבִּי עֲקִיבָה רָאוּי הוּא לִיטּוֹל. פָּתַר לָהּ עַד שֶׁלֹּא הֶעֱשִׁיר. וְאַפִּילוּ תֵּימַר מִשֶּׁהֶעֱשִׁיר תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה פַּרְנָס וְיַד הַפַּרְנָס כְּיַד הֶעָנִי.

מֵילְתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמְרָה הָרָאוּי לִיטּוֹל זָכָה. דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר בְּבַעַל הַבַּיִת עָשִׁיר נֶחְלְקוּ. אֲבָל בְּבַעַל הַבַּיִת עָנִי מֵאַחַר שֶׁהוּא רָאוּי לִיטּוֹל זָכָה.

הלכה ה

משנה: בְּמִנְחָה בְּיוֹם טוֹב הָיוּ מִתְוַדִּין כֵּיצַד הָיָה הַוִּידּוּי בִּיעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת זֶה מַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְנָטַע רְבָעִי. וּנְתַתִּיו לַלֵּוִי זֶה מַעֲשֵׂר לֵוִי. וְגַם נְתַתִּיו זֶה תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה זֶה מַעֲשֵׂר עָנִי. הַלֶּקֶט הַוּוידּוּי. מִן הַבַּיִת זֶה הַשִּׁכְחָה וְהַפֵּיאָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַחַלָּה. כְּכָל מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי. הָא אִם הִקְדִּים מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לְרִאשׁוֹן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ. לֹא הִפְרַשְׁתִּי מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ לֹא מִן הַתְּלוּשׁ עַל הַמְּחוּבָּר וְלֹא מִן הַמְּחוּבָּר עַל הַתְּלוּשׁ לֹא מִן הֶחָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן וְלֹא מִן הַיָּשָׁן עַל הֶחָדָשׁ. וְלֹא שָׁכַחְתִּי מִלְּבָרֶכְךָ וּמִלְּהַזְכִּיר שִׁמְךָ עָלָיו. לֹא אָכַלְתִּי בְּאוֹנִי מִמֶּנּוּ הָא אִם אָכְלוּ בָּאֲנִינָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. וְלֹא בִיעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא הָא אִם הִפְרִישׁוֹ בְּטוּמְאָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת. לֹא לָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין לְמֵת. וְלֹא נָתַתִּים לְאוֹנְנִים אֲחֵרִים. שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יי אֱלֹהַי הֵבֵאתִיו לְבֵית הַבְּחִירָה. עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי. שָׂמַחְתִּי וְשִׂימַחְתִּי בּוֹ. הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם. עָשִׂינוּ מָה שֶׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ אַף אַתְּ עֲשֵׂה מָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּבָנִים וּבְבָנוֹת. וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לָנוּ בְּטַל וּבְרוּחוֹת וּבְמָטָר וּבְוולְדוֹת בְּהֵמָה. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַעֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן טַעַם בַּפֵּירוֹת. מִיכָּן אָמְרוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל וּמַמְזֵרִים מִתְוַדִּים אֲבָל לֹא גֵּרִים וְלֹא עֲבָדִים מְשׁוּחְרָרִים שֶׁאֵין לָהֶן חֵלֶק בָּאָרֶץ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף לֹא כֹהֲנִים וּלְוִיִּם שֶׁלֹּא נָטְלוּ חֵלֶק בָּאָרֶץ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יֵשׁ לָהֶן עָרֵי מִגְרָשׁ. יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל הֶעֱבִיר הוֹדָיַת מַעֲשֵׂר. אַף הוּא בִּיטֵּל אֶת הַמְּעוֹרְרִים וְאֶת הַנּוֹקְפִים עַד יָמָיו הָיָה פַּטִּישׁ מַכֶּה בִּירוּשָׁלֵם וּבְיָמָיו אֵין אָדָם צָרִיךְ לִשְׁאוֹל עַל הַדְּמַאי.

הלכה: וְיִתְוַדֶּה בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלְּפֶסַח. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לוֹ מַה לוֹכַל בְּרֶגֶל. וְיִתְוַדֶּה בְּשַׁחֲרִית. עַד כָּאן מְצֻוֶּה הוּא לוֹכַל.

תַּנֵּי וְהַבִּיכּוּרִים. מָאן תַּנָּא בִּיכּוּרִין רַבָּנִין. מָאן לָא תַנָּא בִּיכּוּרִין רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנִּינָן וְחַיָּיבִין בְּבִיעוּר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר.

נְתַתִּיו לַלֵּוִי מִיכָּן שֶׁאֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְכֹהוּנָה.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה זֹאת אוֹמֶרֶת נִשְׂרַף טִיבְלוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי כָּל הַמִּצְוֹות שֶׁבַּתּוֹרָה מְעַכְּבוֹת. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי כָּל הַמִּצְוֹות שֶׁבַּפָּרָשָׁה מְעַכְּבוֹת. רִבִּי אָחָא בַּר פַּפָּא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא אֲפִילוּ הִקְדִּים תְּפִילָּה שֶׁלְּרֹאשׁ לִתְפִילָּה שֶׁלְּיָד אָמַר לֵיהּ אוּף אֲנָא סָבַר כֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן צָרִיךְ לוֹמַר חֲלָה עַל כֹּל תְּרוּמָה עַל הַכֹּל. לַיי זֶה שֵׁם הַמְיוּחָד. מְנַיִין לֹא עָשָׂה כְלוּם עַד שֶׁיְּשַׁיֵיר מִקְצָת. תַּלְמוּד לוֹמַר מֵרֵאשִׁית וְלֹא כָל רֵאשִׁית.

מְנַיִין שֶׁהוּא עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה. רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי סִימַיי לֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת. מַה נָן קַיָימִין אִם לְהַבִּיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין דָּבָר שֶׁהוּא אָסוּר לַחַי הוּא אָסוּר לֹא כָל שֶׁכֵּן לַמֵּת. אֶלָּא אֵי זֶהוּ דָבָר שֶׁהוּא מוּתָּר לַחַי וְאָסוּר לַמֵּת הֲוֵי אוֹמֵר זוֹ סִיכָה.

רִבִּי הוֹנָא בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרָא בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה גָדוֹל כּוֹחָן שֶׁלְּעוֹשֵׂי מִצְוֹת שֶׁכָּל הַשְּׁקָפָה שֶׁבַּתּוֹרָה אֲרוּכָה וְזֶה בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּתוּב בָּהּ הַיּוֹם הַזֶּה. תְּנֵיי יוֹמָא.

רִבִּי יוֹדָה בַּר פָּזִי פָּתַח בָּהּ אָבוֹא בִּגְבוּרוֹת יי אֱלֹהִים. כְּתִיב אֵלֶּה שְׁנֵי בְּנֵי הַיִצְהָר הָעוֹמְדִים עַל אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר אִתְפַּלְגוּן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר אֵילּוּ שֶׁהֵן בָּאִין בְּטִרוֹנְיָא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְחָרָנָה אָמַר אֵילּוּ שֶׁהֵן בָּאִין מִכֹּחַ הַמִּצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

רַב הֲוָה לֵיהּ כִּיתָן וְלָקַת. שָׁאַל לְרִבִּי חִייָה רוֹבָא מַהוּ מִיכּוֹס צְפַר וּמִגְבְּלָא אַדְמֵיהּ בִּזְרַע כִּיתָן. אָמַר לֵיהּ נְבֵילָה. וְלָמָּה לֹא אָמַר לֵיהּ טְרֵיפָה. בְּגִין דְּרִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר טְרֵיפָה חַייֶבֶת בְּכִיסּוּי. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אִמִּי מִשָּׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מְשַׁעֲלוּ מִן הַגּוֹלָה לֹא לָקַת פִּשְׁתָּן וְלֹא הֶחֱמִיץ יַיִן וְנָתְנוּ עֵינֵיהֶן בִּזְכוּת רִבִּי חִייָה הַגָּדוֹל וּבָנָיו. וְרַב כְּהָדָא שִׁמְעוּ אֲלֵי אַבִּירֵי לֵב הָרְחוֹקִים מִצְדָקָה. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר שֶׁכָּל בָּאֵי הָעוֹלָם בָּאִין בִּצְדָקָה וְאֵילּוּ בָּאִין בִּזְרוֹעַ. וְחָרָנָה אָמַר שֶׁכָּל טוֹבוֹת וְנֶחָמוֹת הַבָּאוֹת לְעוֹלָם בִּזְכוּתָן וְהֵן אֵין נֶהֱנִין מֵהֶן כְּלוּם. כְּגוֹן מָר זוּטְרָא דְּמַצְלֵי עַל חוֹרָנִין וּמִתְעַנֵי וְעַל נַפְשֵׁיהּ לֹא מִיתְעַנֵי.

תַּנֵּי לְמַחְלוֹקֶת נִתְנוּ דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר לְבֵית דִּירָה נִתְנוּ. אַתְיָא דְּרִבִּי יוּדָה כְּרִבִּי יוֹסֵי וּדְרִבִּי מֵאִיר כְּדַעְתֵּיהּ דְּתַנִּינָן מַעֲלוֹת הָיוּ שָׁכָר לַלְוִיִּם דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לֹא הָיוּ מַעֲלוֹת לָהֶן שָׂכָר.

רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַתְנִיתָא מִשֶּׁנֶּחְשְׁדוּ לִהְיוֹת נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לִכְהוּנָה. הָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּחָדָא וּפְלִיגָא עָלוֹי בְּחָדָא. פְּלִיגָא עָלוֹי דְּתַנִּינָן וְכֵן בַּת כֹּהֵן לְלֵוִי לֹא יֹאכְלוּ בִתְרוּמָה וְלֹא בְמַעֲשֵׂר. נִיחָא בִתְרוּמָה לֹא תֹאכַל. בְּמַעֲשֵׂר מַה נַפְשָׁךְ כֹּהֶנֶת הִיא תֹּאכַל לְוִיָּה הִיא תֹּאכַל. רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כְּמָאן דְּאָמַר אֵין נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לִכְהוּנָה. הֲוָה הוּא אָמַר נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לִכְהוּנָה.

מְסַיְיעָא לֵיהּ דּוּ אמַר כּוּלָּן לִשְׁבָח. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁלַח וּבָדַק בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמְצָאָן שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְרִישִׁין אֶלָּא תְרוּמָה גְדוֹלָה בִלְבַד. אֲבָל מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי מֵהֶן הָיוּ מַפְרִישִׁין וּמֵהֶן לֹא הָיוּ מַפְרִישִׁין. אָמַר הוֹאִיל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן בְּמִיתָה. וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי מֵהֶן הָיוּ מַפְרִישִׁין וּמֵהֶן לֹא הָיוּ מַפְרִישִׁין. אָמַר הוֹאִיל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן בְּמִיתָה. וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי בָּעֲוֹן טֶבֶל יְהֵא אָדָם קוֹרֵא שֵׁם לִתְרוּמָה וְלִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְנוֹתְנוֹ לְכֹהֵן וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי מְחַלְּלוֹ עַל הַמָּעוֹת וְהַשְׁאָר מַעֲשֵׂר עָנִי שֶׁהַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

וְיִתְוַדֶּה. אָמַר רִבִּי הִילָא כַּעַס הוּא לִפְנֵי הַמָּקוֹם מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר עָשִׂיתִי וְהוּא לֹא עָשָׂה. מַעֲתָּה מִי שֶׁהוּא מַפְרִישׁ מִתְוַדֶּה. מִי שֶׁאָנוּ מַפְרִישׁ לֹא יִתְוַדֶּה. כְּהָדָא דְתַנֵּי עַד הַשְּׁקִיפָה הָיוּ אוֹמְרִים קוֹל נָמוּךְ. מִיכָּן וְהֵילָךְ הָיוּ אוֹמְרִים קוֹל גָּבוֹהַּ.

אֶת הַמְּעוֹרְרִין. אוֹתָן שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים עוּרָה לָמָּה תִישַׁן יי הָקִיצָה אַל תִּזְנַח לָנֶצַח. וְכִי יֵשׁ שֵׁינָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם. וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. וּמָה תַלְמוּד לוֹמַר וַיִּקַץ כְּיָשֵׁן יי אֶלָּא כִּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ לְפָנָיו שֵׁינָה בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל בְּצָרָה וְאוּמּוֹת הָעוֹלָם בְּרָווָחָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר וּבְהַמְרוֹתָם תָּלַן עֵינִי.

אֶת הַנּוֹקְפִים. אוֹתָן שֶׁהָיוּ מַכִּין עַל גַּבֵּי הָעֶגֶל בֵּין קַרְנָיו. אָמַר לָהֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל עַד מָתַי אַתֶּם מַאֲכִילִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ טְרֵיפוֹת. וְעִמַּד וְעָשָׂה לָהֶן טַבָּעוֹת. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב יְהוּדָה טַבָּעוֹת עָשָׂה לָהֶן טַבָּעוֹת רְחָבוֹת מִלְּמַטָּן וְצָרוֹת מִלְּמַעֲלָן.

עַד יָמָיו הָיָה פַּטִּישׁ מַכֶּה בִּירוּשָׁלֵם עַד תְּחִילַּת יָמָיו. וּבְיָמָיו אֵין אָדָם צָרִיךְ לִשְׁאוֹל עַל דְּמֵיי שֶׁהֶעֱמִיד זוּגוֹת.

מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמְרָה מֵהֶן לִגְנַאי וּמֵהֶן לְשֶׁבַח. דְּאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי תַנְחוּם בַּר חִיָּיה. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי רִבִּי תַנְחוּם בַּר חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה מַעֲשֵׂר נַעֲשֶׂה לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים. שְׁלִישׁ לְמַכְּרֵי כְהוּנָה וּלְוִיָּה וּשְׁלִישׁ לְאוֹצָר וּשְׁלִישׁ לָעֲנִיִּים וְלַחֲבֵירִים שֶׁהָיוּ בִירוּשָׁלֵם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן מָן דַּהֲוָה סָלִיק לְמֵדִין בִּירוּשָׁלֵם עַד דְּתִתְלַת אִיגְרָן הֲוָה יְהֵב מִדִּידֵיהּ מִיכָּן וְאֵילָךְ מִשְׁלְאוֹצָר. מִשֶּׁבָּא אֶלְעָזָר בֶּן פְּחוֹרָה וִיהוּדָה בֶּן פְּטִירָה הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָן בְּזְרוֹעַ וְהָיָה סְפִיקָן בְּיָדָן לְמְחוֹת וְלֹא מִיחָה. וְהֶעֱבִיר הוֹדַיִית הַמַּעֲשֵׂר. וְזוֹ לְגְנַאי. אֶת הַמְּעוֹרְרִין לְשֶׁבַח. וְאֶת הַנּוֹקְפִין לְשֶׁבַח.

עַד יָמָיו הָיָה פַּטִּישׁ מַכֶּה בִּירוּשָׁלֵם עַד תְּחִילַּת יָמָיו. רִבִּי חֲסִידָא שָׁאַל לְרִבִּי חִזְקִיָּה לֹא מִסְתַּבְּרָא עַד סוֹף יָמָיו. אָמַר לֵיהּ אוּף אֲנָא סָבַר כֵּן.

דְּמַאי. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי. דְּמַאי. דְּמֵי תִיקֵּן. דָּמְאִי לֹא תִיקֵּן.